Իքինճի Սէնէ 1864.
Ն՝. 115.

ՎԱՐԱԳԱՅԻ ՀԱՎԱՏԻՍ

Ճիմմ Իրթէսի՝ Դեկտեմբեր 5
Ն՝ 110

Ղազէթամըզ հաֆթատա պիր տէֆա օրարագ, ճիւմա իրթեսի կիւնէրի նէշր օլունուր։
Արթը այլըզը բէշինան 60 ղուրուշ տուր։
Պիր նիւսխէսի 100 փարա տըր։
Միւշթէրիտէն հիչ պիր եէր իչին, հիչ պիր փարա բօսթա փարասը մանթըլուպ օլունմազ։

—օ—

Միւշթէրի եազըմայա արզու իտէն զանթար, եա վէզիր խանընտա 17 Նիւմէրօլու թապխանէմիզէ, վէ եախօտ Վարագը խանընտա իւսթ գաթատա 8 Նիւմէրօլու օտատա քէնտի ատամըմըզա, արզուլէբինի պէ յանէ հիմմէթ իլէմէլի տիրլէր։

Իլանաթը պիր սաթըրը իլգ տէֆա իչին, ղուրուշ 3
Իքինճի տէֆա իչին 2
Իւչիւնճիւ տէֆա իչին 1
Բ՝ զուն պահօլար իչին այրըճա բաղարըզդ օլունուր։

—օ—

ՄԷՄՈՒՐԻՆ

ԻԶՄԻՐ · Տիգրան Աղա Գարագաշեան։
ԻԶՄԻՏ · Մինաս Աղա Մոմճեան։
ՊՐՈՒՍԱ · Թէոփիլէ Աղա Գալիսնեան։
ԷՏԻՐՆԷ · Թորոս Աղա Յովհաննէսեան։
ԹՐԱԳԶՈՒՆ · Վարդան Աղա Խաչեան։
ԴԱՑՍԷՐԻՑԷ · Գէորգ Աղա Գրիգճեան։
ՀԱԼԷՊ · Յովհաննէս Աղա Քիւրքճեանօֆ։
ԱՏԱՆԱ · Հաճի Յակոբ Աղա Ուրֆալըեան։
ՄԱՆՉԷՍԹԷՐ · Խաչիկ աղա Սինանեան
ԹԷՐՍՈՒՍ Գրիգոր Աղա Մելքոնեան։
ԹՈՒՈԱՏ · Հաճի Աւետիս Աղա Արսլանեան։
ԵՕԶՂԱՏ · Գասպար Աղա Տէր Յովհաննէսեան։
ԱՄԱՍԻԱ · Բարսեղ Աղա Կիւմիւշեան։
ԱՓԻՇՕՆ ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ · Հաճի Մկրտիչ աղա Թօրայեան։
ՄԱՐԱՇ · Հաճի Տէվլէթ աղա Զօրպաճիեան։
ԹԷՔԻՐՏԱՂ · Ընթերցասիրաց թանգարան։
ՐՈՒՍՃՈՒԿ · Վէ ՇՈՒՄՆՈՒ · Յակոբ աղա Գազանճեան։
ԳԱԼԱՍ Վէ ԻՊՐԱՑԻԼ · Յարութիւն աղա Շիրինեան։
ԱՆԹԱՊ · Նիկողայոս աղա Նազարէթեան։
ԻՍԿԷՆՏԷՐԻՑԷ Յովհաննէս աղա Քէչկէքեան։
ՍԱՄՍՈՆ Յովհան աղա Գոյունճեան։
ՍՈՒՆԿՈՒՐԼՈՒ · Սարգիս աղա Նուրլուեան։
ՔԻԼԻՍ · Դաւիթ աղա (սապուն խանէ միւտիրի)։
ԻԶՆԻԿ · Հաճի Յակոբ աղա Թորթորեան։
ԷՐԶԻՆԿԵԱՆ · Թադէոս աղա Բագրատունի։

ԻՍԹԸԼ

Թարաֆըմըզա հավատիսաթ պիլտիրմէյէ հիմմէթ իտէն տօսթլարատան, Թաֆսիլլի(ուղուն) եազանլարա, միւմքին մէրթէպէ էթրալը, ֆֆէգաթ գրսսա վէ միւթալաասըզ եազմալարը խասսէթէն ըէճա օլունուր. զիրա էյլէ ուզուն մէքթուպլարը օգումայա վէ խիւլասէ էթմէյէ վագթիմիզ միւսաատ իթմէտիկինտէն, պազէն պիր թարաֆտա պըրագըլմասընա մէճպուրիյէթ հասըլ օլմագտա տըր։

Վէ եալընըզ ազգային եազան տօսթլար, էկէր զայէթ տիգգաթ իւզրէ թէֆթիշ վէ թահգըգ իթտիքտէն սոնրա, բօլթիգաճա հավատիսաթ պէյանընա տախի հիմմէթ իտէր իսէլէր, թէշէբբիւրիմիզի պայիս օլուրլար։

Հավատիս եազմայա հիմմէթ իտէն տօսթլարըմըզ գավիէն պիլիպ վէ էմին օլմալըտըրլար քի, եա քէնտիլէրի իսթէմէտիքէ, վէ եախօտ եազտրգլարը հավատիստ եալան վէ եանլըզ օլմայրպ՝ վէ Պապը ալի թարաֆընտան ըէսմէն իսթէնիլմէտիքէ, իմզալարընընը գաթան մէյտանէ զըգմասը իհթիմալտէն տէյիլ տիր։

Զաղէթամըզընը 1865 սէնէսինտէն պաշլայարագ, տահա զիյատէ նիզամընա կիրիպ, վէ ֆայիտէլի պահօլար տէրճ իլլէմէսինէ զայրէթի օլունաճաղընտան, օլ պապտէ տօսթլար թարաֆընտան ղուհուրա կէլէճէք իսթարաթի վէ միւթալաաթը, թէյէմմիւնէն գապուլէ հաղը պուլունտուղումուզու պէյան իտէրիզ։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Օէյթին առաջնորդու հագգընտա թարաֆըմըզա թէշէբքիլէր կ՝ըմքտէ տիր, շէյլէ քի միւմայիլէյհ զաթը միհթերէմ, օլանճա գուվվէթիյլէ մէքթէպլէրին սըրասընա կիրիպ, վէ էհալինին քէսպի մալիւմաթ իլլէմէսինէ չալըշաճագ եէրտէ, մուղայիրի օլարագ, էլինտէն կէլտիկի գատար, կէրէք մէքթէպլէրին նիզամընը գալմասընա, վէ կէրէք էհալինին ընկերութիւնլար եաբմագտան, վէ զաղէթալար օգումագտան կէրի տուրմասընա սայ ու իգտամ իթմէքտէ իմիշ։

Հունճա վագըթ Խսթանպօլու պէքլէյէն իշխանլարը, քահանալարը, վէ հաթթա Յէվբօ՝ այը տախի կէօրմիւշ օլան Գրիգոր վարդապետին հիմմէթ ու ղայրէթլէրի, էյլէ պիր էսկի զէման գաֆասընա զալէպէ իտէ՞մէյէճէք մի տիր ածէպ։ —Յէվէհ Ալլահ։

—Խալուտա պուլունան Հայլար, խային վէ խըրսըզ նիւզիւնտէն բէք չօգ խասարաթլար կէօրիպ, վէ կիճէ կիւնտիւզ բահաթլարընը ղայպ իթտիքլէրինտէն, պիտտէֆաթ միտիրլէրինէ թէշէբքիլէր իթմիշլէր իսէտէ, հիչ պիր իճրա վէ հիչ պիր տիգգաթ, վէ վազիֆէսինճէ լիյագաթ կէօռմէտիքլէրինտէն, խարբուաթ բաշասը հաղրէթլէրինէ թէշէբքի իթմիշլէր, վէ վագաա բաշայի միշարիլէյհ հաղրէթլէրի թարաֆընտան, միւտիրէ խիթապէն էմրինամէլէր հիմմէթ պույրուլմուշ իսէտէ, միւտիր թարաֆընտան թէքբարէն պիր իճրա կէօրիւլէմէմէսի իւզէրինէ գաթը իմիտ իթմիշլէր, վէ առաջնորդլարը պուլունան միհթերէմ զաթ, պունտան իքի այ գատար մուգատտէմ, քէյֆիյէթի հալի քամիլէն Ազգային Վարչութիւնա պիտիրմիշ, վէ պիչարէ էհալի ահվալը սէֆիլանէլէրի զըմընտա իճապ իտէն հիմմէթ վէ մէրհամէթ իմիտվար պուլունմուշ տուր, հալպու քի հէնուզ պու կիւնէ գատար, իմիտլէրի հասըլ օլտուղուն կէօրէմէտիքլէրինտէն, թէքբարէն Խաթրիքխանէյէ կիտիպ, սրբազան պատրիարք հայր հաղրէթլէրինէ օլ պապտէ ըէճա վէ նիյազ իթմէքլէրի զըմընտա, պուրատաքի հէմշէհրիլէրինէ ըէճալար եազմըշլար տըր, վէ էսէֆ իտէրէք պէյան իտէրիզ քի, մէզքիւր նիյազնամէնին սօնունտա, տայիմա կէօրիւլէ վէ իշլտիրէկէլտիկի միսիլու, Խաթրիքխանէ թարաֆընտան արթըգ տէրտլէրինէ պիր տէրման օլմատըզը թագտիրտէ, պազդա պիր գաբուլա միւրաճաաթա մէճպուր օլաճագլարընը տախի պէյան իլլէմիշլէր տիր,

Պիզ ֆուգարայը ասլա այըպլայամայըզ, զիրա ինսան իւմիտ իլէ եաշար, վէ իւմիտի քէսիլմէկի հալտէ, թապիաթիյէ պազդա պիր իւմիտ տահա արար, վէ օնունա թէքսէլի օլուր, վէ տերտինէ տերման պուլուր։

Իմտի ումարըզ քի Ազգային վարչութիւն, շու սէֆիլ էհալինին իքի այլըգ իսթիտասընը, էկէր ունուտուլմուշտա պիր քէօշէտէ գալմըշ իսէ, պիր ան էվվէլ արատաբպ պուլտուրարագ, իճապը իճրասընա, քէնտի վազիֆէսի իգթիզասընճա հիմմէթ իտէր։

Ալլահ վերէյիտիտէ, իճապը իճրասընա պագըլմըշ, եախօտ պագըլաճաղընա տայիր եազըմըշ օլան Խաթրիքխանէ թահրիրաթլէրի, պիր քէօշէտէ գալմըշ օլմայա իտի. զիրա պուկիւնլէրտէ օտանըն պիրիսինտէ, պիր պիրինտէն սոնրա կիթմիշտէ, պիր եօշճու ջըգմասընա գատար պէքլէմէյէ մէճպուր օլմուշ իւչ գրթա Խաթրիքխանէ մէքթուպլարը կէօրտիւք. բօսթա փարասը վիրմէք իչին, օտա սահիպի մէզքիւր մէքթուպլարը պէքլէթմէքտէ տիր, վէ քիմ պիլիր գաչ հաֆթա, վէ եախօտ գաչ այ տահա պէքլէյէճ՝ք տիր, վէ պու պապտէ օտա սահիպինէտէ պիր շէյ տիմէյէ հագգըմըզ եօգ տուր, չիւնքի հեր քէսԽաթրիքխանէնին անգարեասընը չէքմէյէ պօրճլու տէյիլտիր, էկէր Քաղաքական ժողով ազալարը, քէնտիլէրի անգարեայա չալըշարգալարը իչին, հերքէսի տախի քէնտիլէր գատար ազգասէր զանն իթմէքտէ իսէլէր, եանըլմագտա տըր, վէ պու եանըլմալարըյլատա, միլլէթճէ իշլէրին տայիմա կէրի գալմասընը, վէ պինապէրին խարապընը մուճիպ օլմագտատը։

Պիզ պու մատտէ իւզէրինէ նէ գատար նիտա իթմէքտէ իսէք, զանն իտէրսին քի Խաթրիքխանէ տախի, օլ գատար զըտտընա հարէքէթ իթմէքտէ տիր, նասըլ քի սէյլէտիկիմիզ մէքթուպլար, միւհիմմ օլտուգլարը հալտէ, իշպու իքի հաֆթա զարֆընտա մէզքիւր օտայա կէօնտէրիլմիշ օլտուգլարընտան, սէյլէտիկիմիզի թաստիգ իթմէքտէտիրլէր։

Պիզճէ Ազարչութիւնումուզ վազիֆէսինիթէքմիլ իճրա իլլէմէքտէ տիր տէնիլէմէյիպ, իլա վագթի կէչիրմէք, վէ անճագ մէմուրիյէթէ միւտեթիրնէ պէքլէմէք տիր տէնիլսէ տահա զիյատէ միւնասիպ տիր, տէյէպիլիրիզ. եօխսա էյլէ պիր ագլէ մուղայիր պիր հալի քիմսէնին ճայիզ կէօրէմէյէճէկի աշիքեար տըր։

Ազգային վարչութիւնումուզ, մուխապէրաթրն էլզէմիյէթինի, վէ թահրիրաթլարընը էօթէտէ պէրուտէ իլիշկի գալտըզընը պիզիմ գատար պիլիպ, վէ իգբար իթտիկի սըրատա, թէքքարէն, բասթ կէլէն օտայա թահրիրաթ կէօնտէրմէսի մուամէլէսինի քիմքի հալ իտէպիլիր իսէ, թէշէբքիւրէ հաղըրըզ. . ։

— Գայսէրիյէ գարիյէլէրինտէն Կէրմիր նամ գարիյէտէն ալտըզըմըզ հավատիսաթ մէմուունիյյէթէ շայան տըր։ Պարթեւեան ընկերութիւն, 60—70 պին ղուրուշ նագտէն փարասը օլտուղու հալտէ, մէզքիւր քէօյիւն երքէք վէ գըզ մէքթէպլէրինէ լայըգըյլա վէ արզու իւզրէ պագմագա, վէ տահա զիյատէ իլէրուլէթմէկէ հէվվէսքեար պուլունմագտա տըր։

Այրքէք մէքթէպլէրինտէ շիմտիքի հալ քերականութիւն, թուաբանութիւն, վէ ճարտասանութիւն օգունմագտա օլուպ, նագընտա աշխարհագրութիւն վէ սայիրէ թէալլիմինէ պաշլայաճագլարը տախի էմէլի էղլէպտէն տիր։

Նասըլ քի կէչէն կիւնլէր տախի պէյան իմտի իտիք, հէլէ թիւճարատան հաճի Յարութիւն աղա հաճի Սահակեանը, մուախխէրէն Խսթանպօլտան սիլայա կիտէլիտէն պէրու, նօթա վէ արմնիք իլէ, մէքթէպ չօճուգլարընա, աղգային երգլէր եայրէթմէսի, զի յատէսիյլէ թէշէբքիրէ շայան տըր, զիրա օրայա պագարագ, Գայսէրիյէտէն տախի արզուքէշլէր բէյտա օլմուշլար, վէ Ս. Ղստուածածին քիլիսէսինտէ, արմնիք թէրէմիւմի յլէ սուրբ Պատարագ թագտիսինէ պաշլամըշլար, վէ էհալի թարաֆընտան պիսիրք տույզու վէ մմնունիյյէթ հուսուլէ կէլմէքտէ իմիշ։

Պիր էհալիտէ մուվիգա տույզուլարընը ույանմասը վէ չօղալմասը, օլ էհալինին տայիրէյի թէրպիյէյէ կիրմէսինէ պիսիրք պիր ալեամէթ տիր. վէ ումարըզ քի շու ուսուլ եավաշ եավաշ քեաֆֆէյի քիլիսէլէրիմիզտէ իճրայէ պաշլայարագ, պիր թագըմ անճառնի սէսլէր էքսիլէճէքլէր, վէ պիր թագըմ ուզուն ուզուն նաղմէլէր տախի գրսսալաճագլար, վէ ճէօմաաթ իսէ, օսանարագ, արատա պիր քիլիսէտէն տիշարը պօշանմատան ֆէրալաթ կէլէ՛ք, աշդ վէ սրտգը բուհանի իլէ, քիլիսէնին սօնունա գատար պէքլէմէկէ պաշլայաճագ տըր։

Թէեաճիւպէ շայան պիր հալ, Գայսէրիյէտէ իւչ եպիսկոպոս պուլունտուղու հալտէ, եալընըզ սուրբ Գանիէլ վանքը վանահայրըզընա, վէ իւչ գրթա տախի օրայա մէրպուութ պուլունան քէօյլէրէ գարըշմագտէ օլան Գէր. Կարապետ եպիսկոպոս ճէնապլէրի, իլգ հրահանգ մուճիպինճէ Սահմանագրութիւնու, մէզքիւր քէօյլէրտէ իճրա իթմիշ իքէն, գօսգօճա Գայսէրիյէ, իքի նէֆէր եպիսկոպոսլարը, շունճա չօրպաճը, իշխան, վէ աղալարըյլա, օնլարտան տախի ուութանմայը պէր թարաֆ իտէրէք, հալեա էն պայազը էհալիլէր կիպի նիզամընը օլարագ պէքլէմէքտէ, վէ թարաֆկիրլիք խիւլասըյլա ույգուլա եաթըպ, խէճալէթ տիշլէրի կէօրմէքտէ տիր. . ։

—Կէչէն հաֆթա Գայսէրիյէտէ թէշքիլօլունան պիր իքի գումբանեա հագգընտա մալիւմաթ վիրէճէկիմիզի պէյան իթմիշ իտիք։

Մէզքիւր շիրքէթլէր իքի օլուպ, պիրիսի ուֆաճըգ չօճուգլարտան իպարէթ օլտուղու հայտէ, ասլա թարաֆկիրլիյէ պագըլմայարագ խայլիճէ հիսսէտար եազըմըշ ըը, վէ նիյէթլէրի թիճարէթ իթմէք օլաճագ տըր։

Իքինճի շիրքէթ տախի թիճարէթ զըմընտա օլուպ, վէ էրէյիճէ ազիմ պիր շէյ օլմագտա տըր։ Պու շիրքէթին հիսսէտարանը էլլի քիշիտէն միւրէթթէպ օլտուղու հալտէ, պիր ատէմ անճագ պէշ հիսսէ գատար եազըլա պիլիպ, վէ պէհէր հիսսէ իչին 25 ատէտ օսմանը լիրասը վէրիլէճէք տիր։

Մէզքիւր շիրքէթտէ տախի Մանուկեան վէ Գրէնքեան թարաֆկիրլիյի ռուհունա չէշմի հագարէթ իլէ պագըլմագտա օլտուղունտան, կէրէք շէհիրտէն վէ կէրէք քէօյլէրինտէն խայլիճէ զէվվաթը միթէպէրէ հիսսէտար եազըմըշ, վէ Արզըեան միւթէվէֆա Սարգիս աղա խանէսինտէ, պունտան իւչ հաֆթա գատար մուգատտէմ պիր ումումի մէճլիս թէշքիլ իլլէմիշ, վէ գուրա իթասըյլա, 7 ազատան միւրէթթէպ պիր գօմիթէ ինթիխապ իթմիշ տիր։ Մէզքիւր գօմիթէ պիր գանունամէ թէրթիպ իտիպ, վէ դեկտեմբեր 1 տէ եախօտ 2տէ եէնիտէն թէճէմմիւ իտէճէք ումումի մէճլիսէ թագտիմ իտէճէք իմիշ. տիմէք տիր քի շիմտիյէ գատար թէճէմմիւ իթմիշ օլմասը տըր։

Հէրքէթի մէզպուրէ, զանն իտէրիզ քի, միլլէթճէ իթթիֆագ իյէ, Սահմանագրութիւնուն իճրասընա տախի սայ ու հիմմէթ իտէճէք տիր։

Ինշալլահ շու շիրքէթ, պիզիմ պիր գաչ սէնէտէն պէրու արզուսինի չէքմէքտէ օլտուղումուզ պիր իւչիւնճիւ կիւրուհ օլարագ, թարաֆէյնիլիք բուհունա զալէպէ իտիպ, վէ մահվու իզալէսինէ մուվաֆֆագ օլաճագ, վէ պիզիմտէ միւրատըմըզ հուսուլէ կէլէճէք տիր։

—Եօզղատտան նոյեմբեր 13տէ թարաֆըմըզա եազըլտըզընա կէօրէ, կէչէնլէրտէ փասլընը իթտիկիմիզ Սունկուրլու էհալիսի, Ս. Վարագայ խաչ կիւնիւ, հէմշէհրիմիզտէն էհլիյէթլու տէր Խարսեղ հայրըն զայրէթ վէ նասիհաթը միւէսսիրէլէրի յլէ պարըշմըշլար, վէ մէքթէպ վէ քիլիսէլէրինի նիզամընա գոյմայա եէքտիլ վէ եէք ճիհէթ նիյէթ իտիպ գարար վէրմիշլէր, վէ պիր պիրի խանէսինէ կիտիպ կէլմէյէ պաշլամըշլար տըր։

Ումարըզ քի եագընը կիւնտէ, մէքթէպլէրինի սըրասընա գոյտուգլարը միւժտէսինի թարաֆըմըզա պիլտիրտիքլէրի սըրատա, պիրտէ գըզ մէքթէպի աչմըշ օլտուգլարը միւժտէսինի տախի պէրապէր վէրիրլէր. զիրա գըզ մէքթէպի օլմատըգճա, էրքէք մէքթէպինտէն հուսուլէ կէլէճէք մէյվէնին եիւզտէ էլլիսի, վէ պէլքիտէ տահա զիյատէսի էքսիլէճէյի շիւբհէսիզ տիր։

Հու մալիւմաթը թարաֆըմըզա եազան զաթ, Արսլանեան հաճի Օհան աղա ճէնապլէրի թարաֆընտան, սահիհէն Եօզղատտաքի մէքթէպլէրին սըրասընա կիրմէսի զըմընտա իզհար օլունան հիմմէթ վէ մուավէնէթի տախի թաստիգ իթմիշ հսէտէ, հէնուզ արզու վէ նիյէթ օլունան իսլահաթճա նօգսանիյէթ պուլունուպ, վէ գըզլար մէքթէպի տախի աչըլմըշ օլմատըզընտան, թարաֆըմըզա թէքմիլ մալիւմաթ վիրմէք իչին, մէզքիւր նիյէթլէրին հուսուլի թէքմիլինէ պէքլէմէքտէ օլտուղուն, պու ճիւմլէ իլէ, շիմտիքի հալ 400 գատար չօճուգլարընը մէքթէպէ կիտիպ կէլտիքլէրին, վէ հայճա թիւրքճէ էյրէնմէքտէ օլտուգլարընը, գրսսաճա իշար իլլէմիշ տիր. տիմէք տիր քի, խայրը խապէրլէր ալմագ վէ վիրէպիլմէք իչին, պիրազ տահա պէքլէմէլիյիզ։

— Պու տէֆա էտիրնէտէն թարաֆըմըզա եազըլտըզընա կէօրէ, չէնա մահտէն պէրու, եանի մայիս 25տէն պէտէն հէտմիլէ, եէնիտէն ինշասընա թէշէպպիւս իթտիքլէրի մէքթէպլէրի խիթամ բէսիտէ օլմուշ օլմաղին, Նոյեմբեր 15 ինճի կիւնիւ շակիրտանընը մէքեաթիպի ճէտիտէյէ նագլի միւնասէպէթիյլէ, պիր ազիմ զիյնէթ իճրա օլունմուշ, վէ քեաֆֆէյի միլլէթ վէ մէքթէպ զայրէթի չէքէն օրատա պուլունմուշ, չօճուգլար էնվայի ալգային երգլէր օգումուշլար։ Վէ պատէհու պիր նութգը միւէսսիր Մկրտիչ էֆէնտի Հալֆեան, վէ էօյլէ պիր նութգ տախի Թորոս էֆէնտի Յովհաննէսեան թարաֆլարընտան իրատ օլունտուգտան սօնրա, արժ. տէր Մեսրոպ Հայրըն պիր թէէսսիրլի ատենախօսութիւնույլա զի յնէթ խիթամ պուլմուշ, վէ հերքէս պիլմէմունիյյէ մահէլէրինէ ավտէթ իթմիշ տիր։

Լտիրնէ էհալիսինին, պէօյլէ պիր մահսուլարընն ֆէնալըզը, վէ ախզ ու իթալարընն ազըզը վագթինտէ, քէնտի մուավէնէթլէրիյլէ, զաննէն 100 պին ղուրուշուգ պիր թէշէպպիւսաթը պաշա չըգարմալարը, տօղրուսու քէնտի սէխավէթ վէ համիյյէթլէրինէ պիր նիմունէյի ազիմ տիմէք օլտուղունտան, թէշէքքիւր իլէ պէրապէր, ճէտիտ մէքթէպլէրինի թէպրիք իտէրիզ։

— Մէվէրէկտէն ալտըզըմըզ մալիւմաթ հէմ էսէֆ վէ հէմտէ մէմունիյյէթէ շայան տըր։ Մահէլլի մէզպուրտա խայլիճէ Հա

պուլունտուղու հալտե, տահա պու սէնէյէ կէլինճէյէ գատար, Խաթրիքխանէմիզ թարաֆընտան պիր տուա եախօտ պիր թէնպիհ-նամէյէ նայիլ օլտուգլարը եօգ իմիշ, տիմէք տիր քի, Խաթրիքխանէնին պէլքիտե իտապէրի տախի եօգ իմիշ։ Ամա օլսուն պու տէֆա Սրբազան պատրիարք Հայր Հ։ զրէթլէրի թարաֆընտան իճապ իտէն թահրիրաթլար կի՛ճ-տիքտէն պաշգա, օրանքն գայիմագամը հազ-րէթլէրինէ տախի, ֆուգարա միլլէթտաշլարը-մըզ իւզէրինտէն հիւսնի նաղարլարընքն տիրիզ պույրուլմամասընա տայիր, Պապը Ալիտէն թահսիլ օլունմուշ օլան պիր գրթա էմրի սամի տախի կիթմիշ, վէ միլլէթտաշլարըմըզ՝ հատտէն զիյատե մէմնուն վէ մէսրուր օլ-տուգտան մատտա, միլլի սայիրե տախի, մէրգումանընտա պիր սահիպի վար իտուկինի անլամըշլար, վէ շիմտիյէ գատար էօյլէճէ պըրագրըմըզ օլտուգլարը իչին, թէաճճիւպլէր իթմիշլէր տիր։

Մրաբկիր խանէտանընտան Եկաւզատէլէր թարաֆընտան, Սէվէրէկ մէքթէպի իչին, մուահիսէրէն իհսան պույրուլան պիր թագըմ քիթապլարա կէլինճէյէ գատար, Խրօթէս-թան քիթապլարընտան պաշգա հիչ պիր քի-թապ եիւզիւ կէօրմէտիքլէրի հալտե, շիմտի ի-սէ Սարգա վէ Կիլիկիա տախի կէօրմէքտե օլտուգլարընտան, «Նէ՞ մութլու օր մահէլ-լէրին էհալիլէրինէքի, պիզտէն էվվէլ օգու-մագ եազմագ էօյրէնմիշլէր, մէզհէպ ու միլ-լէթ նէ տիմէք իտուկին պիլմիշլէր, վէ թէպ-տիլի մէզհէպ մէճպուր օլմամըշլար, վէ զա-զէթալար սայէսինտէ տիւնեայը գոնեայը ան-լամըշլար։» տէյի հասէտլէր չէքմէքտե տիրլէր։

Մէրգուման թարաֆընտան, Սրբազան պատրիարք Հայր հազրէթլէրինէ, իզհարը թէ-է քքիւր իտէրիզ։

— Նաղիկին 99 նումէրօտաքի պիր պահ-սընքն 12 նիւմէրօրու քիւչիւք Սարգա-տաքի թէրճէմէսի պազըյէսի։

Հայրքլա՛ր քի։ Արլաբյա մէնսուպ օլան էրէ-էլէր իչին շու խաչկալ մատտէսի, պիր սէնէտքն զիյա-տէտիր, միգտաքի քիֆայէ միւթէպէր պիր ալեա-մէթ սայըմըզ տըր։ վէ՝ շու խուսուստա իսէ նէֆրէ-թի զալպիյէմիզի իզհար իչին մէյլուսիյյէթպաշխ պիր թէպկասիւմ իւզրէ. էսէֆլէր իթմէքտէն պաշ-գա պիր չարէմիզ եօգ տուր։

Մէրգուման սօֆուլար վէ քիւչիւք եիւրէքլիրէր կիւրուհունու, պու կիւն քի կիւն պաշտան այաղա գատար տիգգաթ վէ թէֆթիշ իթտիկիմիզ, վէ չէնտ օէնէտքն պէրու, հէր պիրիսինին, պիրէր նիյէթ ու մագսէտի մախսուս իչին, քէնտի ասըլ քիլիսէլէրինի ինքեար իթտիքլէրին տէր խա-թըր իյլետիկիմիզ հալտե, վէ իչլէրինտե, ֆանէլ-ճ տէնիլէն պիր ճինս հայվան կիպի արատա պիր բէնք։ վէ երլան կիպի պիր կէօմլէք տէյիլթիրէն-լէր պուլունտուղուն կէօրսիւկիւմիզ։ վէ մէրգու-մանընն շիմտիյէ գատար հիչ պիր կիւն, նիզամն-տա վէ ումումա տայիր օլան պիր մէսէլէտե, գա-թան թարաֆկիրլիք իտիպ մէյտանէ կէլտիքլէրին վէ իզհարը հարէքէթ իթտիքլէրին իշլիթմէտի-կիմիզ թագտիրտե, պու մատտէտե զուհուր-րա կէլմէքտե օլան թէլաշ վէ զայրէթլէրի իւ-զէրինէ տիւշիւնտիքճէ, մահզուն ու միւքէտ-տէր օլմագտայըզ։ Եկէր մէրգուման քէսլէրին թապաթը համուրունտա պիր պիրինէ կէչմէք վէ չալըշգպ ալի իւսթ օլմագ վար իսէ տախի, քէնտի-լէրէ սիւալ իտէրիզ քի, ամէպա էօն այագ օ-լուպ, վէ թարաֆկիրլիք պանտէրասը չէքճէք մատ-տէնին էքսիքլիյի՝ մի վար տըր։ վէ էօյլէ մատտէլէր քի, սէրպէսթիյյէթ վէ իլէրու կիթմէքլիք զայրէ-թի իսմի վէրիլէճէկկատ պի իշլիթսպահ տըր։ Եանի տիմէք իսթէրիզ քի, ամէպա մէրգումար, ու-մումուն մէնֆաաթը իչին տիւշինիւպ վէ չալըշմագ իսթէյէրէք, պիր կիւն մէյտանէ չըգրպտա միլլէ-թիմիզ մէքթէպլէրի նէ՝ հալտե տիրլէր տէյի սիւալ իթտիրլիր մի տիրլէր։ Ամէպա նէ՞չին, Մեսրովպեան վարժարանը պիր ուսուցիչարանիթմէք նիյէթիյլէ պիր կիւրուհ բէյտա իթմէքտե տէյիլ տիրլէր։ Նի՞չին Իզմիրտե պիր սանաթ մահէլի բէյտա իթ-մէք։ վէ պիր կիւղել խասթախանէ իսնա իյլէմէք նիյէթիյլէ պիր պիրինէ տիւշմէքտե տէյիլ տիրլէր։ Նի՞չին քիւչիւք Ասիա թարաֆլարընտա վագը շուն-ճա Հայլար պուլունան մէմլէքէթլէրտե մէքթէպլէր աչմագ, եախօտ Եվրօպայա յօճու գլար կէօնտէրմէք արզուսիյլէ պիր ճէմիյէթ թէշքիլ իթմէքտե տէ-յիլ տիրլէր։ Նի՞չին Իզմիրտե կիճելի կիւնտիւզլիւ պիր մէքթէպ աչմագ իւզրէ իթթիֆագ իթմէքտե տէյիլ տիրլէր ամէպա էօյլէ շէյլեր ումումուն մէն-ֆաաթընը մուճիպ օլմազլա՞ր մը, ամէպա էօյլէ նի-յէթի խայրիյէ իլէ թարաֆկիրլիքլէր բէյտա իթ-տէլէրտե։ հէրքէսին մէտհ ու սէնասընա շայէսթէ օ-սալար իյի օլմա՞զ մը։ ամէպա թարաֆկիրլիք ի-տէճէք մատտէլէր պունլար տէյի՞լ մի տիրլէր։ Հալ պու քի, խա՛յր։ էօյլէ նիյէթլէրե թէշէպպիւս ի-տիպ մէյտանէ չըգմագ, ֆէտաքեարլըզը կէօրէ ալ-մայա միւհթաճ տըր, վէ չինքի, էօյլէ փարա զէն-կինլէրի, օր եօլտա տիւշիւ, անճագ սէնէտե պիր տէֆա կէօրմէքտե տիրլէր։ տիմէքտիրքի, շիմտիքի թէշքիլ իթտիքլէրի թարաֆկիրլիքտէն մագսէտ, ումումուն մէնֆաաթը, եախօտ քիլիսէ հուզուգու-նու թասահուպ իթմէքտէն իսպարէթ իլմայրպ, իլ-լա զրտտիյեթ բէյտա իթմէք։ քէնտիլէրին պա-յաղլըզ իտտաա վէ նէֆսանի յեթիլէրինի իլէրու կէօթիւրմէք, վէ պազը քէրրե տախի, ֆրէ էնֆէ-ֆիլլինին զէմանը միւսթագպէլինի թասրիֆ իթմէք վէսիլէսինէ նայիլյեթէ արզուբէշ պուլունմագտան իսպարէթ տիր։

Խմտի էմէլ իտէրիզքի։ Ազգային կեդրոնական վարչութիւն, պիզիմ պու պիր գաշ միւթալաամը-զըն բուհունա տիգգաթ իտէրէք (հէր նէ գատար թէսվիյէ օլունա տախի։ ֆէսատրն վիճուտինի գայրբրմամագ նիյեթիյլէ։ էհլի ֆէսատլարը. ե-նիտէն եէնիյէ մէյտանէ պաշգա մէսէլէյէր տախի չըգարաճագլարը պէ իշլիթիպահ իսէտե)։ շու խաչ-կալ մատտէսինին պիր ան էվվէլ պիթմէսինէ հիմ-մէթ պույուրուր։

— Սալը կիւնքի Սարագատա, Իզմիրտե միլէթիմիզ պէյնինտե պարըշըգ հուսուլէ կէլտիկին պիլտիրմիշ իտիք։

Սանրատան ալտրըզմըզ հավատիսլէր, քէ-մալ մէրթէպէ մէմնունիյեթէ շայանտրըլար. պարըշգ օլմուշ։ վէ խաչկալ վէ արձանլարը եէրլէրինէ վաղ օլունմուշլար իսէտե, եալընըզ իքի պիւյիւք արձանլար թէվրքի օլունմուշ տուրլար, վէ թարաֆէյնին հիւսնի ռիլասըյ-լա, աղ կիւնտէն անլէրին տախի վաղ օլու-նաճաղը էմլի էղլէպտէն տիր։

Ցահագգ վէ պիհուտ եէրտե մուարաղա չըգարըպ, բահաթը ամէյի պօզմագ, նէ գատար զէմմէ շայան իսէ, պատէհու հագ-գանիյեթէ ռիայեթ պիրլէ։ տայիրէյի մու-հապպեթ վէ իթթիֆագա տախիլ օլմագ տա-խի, օր գատար մէտհէ շայանտրը։

Սագաա հէր նասըլ օլսա, խաչկալըն վէ արձանլարըն վաղ օլունաճաղը պիզմէ շուբ-հէսիզ օլուպ, վէ պիրաղ տահա նէֆսա-նիյեթի աթէշի ալէյհէնճէք օլսա, Խաղա-կան խորհուրդուն եէրինէ, ումումէն էհա-լինին խաչկալ մարաղասը չըգարանլարա գար-շը չըգարագ, քէնտի հուգուգունու թասա-հուպ իլէ, հէր նէվի մուգավէմէթէ զալէպպ իտէճէկի։ ռէվիշի հալտէն, վէ Իզմիր էհա-լիսի թապիաթընտան քէշֆ օլունմագտա իտի իսէտե, պու սուրէթլէ, եանի իմթիզաճ ու մուհապպէթլէ, սուլհ ու ասայիշին իատե իթ-մէսի։ զիյատէսիյլէ մէմնունիյեթէ լայըգ օլ-տուզունտան, էվվէլքի ույզունսուզուգ մէն-զարէլէրի շէնասընա պիր բէրտե յի ֆէրամուշ չէ քէրէք, պունտան սոնրա հուսուլէ կէլճէճ-կի իհթիմալի գավիտէն պուլունան, Իզմիրճէ իսլահաթ վէ իյիլիքլէրին մէտհ ու սէնասընը օգումայա միւնթազը օլուրուզ։

Ինքին պու ճիւմլէ իլէ տախի, նասըլ քի թա էվվէլլէրի տախի սէօյլէմիշ իտիք, պիզճէ վագա պիզ, սատէկիւզէլլիյի պատկերլէրէ վէ արձանլարա թէրճիհ իտէնլէրտէնիզ, հալ պու քի պիր միլլթին մէտէնի յեթէ ու թէր-պիյեսի տերեճէսինին էն սահիհ էօյլիլէրին-տէն պիրիսի օլան հիւնէր ու սանաթլարընը է-սէրլէրինի տախի, իթիգատը պաթըլ իլէ, թահգիր իտէնլէրտէն տէյիլիզ։

Ինաշքի Իզմիր էհալիսի էվվէլինտէն շու նիյեթէ սիւրիւք իտիպտե, շու գատար փա-րալարը, էլզ՝մտէն էլզէմ վար իքէն, եալը-նըզ օլ ուղրա սարֆ իթմէյէ չըգըշմըշ օլմա-սա իտի։

— Ընտանատան Նոյեմբեր 23տէ թարաֆը-մըզա պիր գաշ թարաֆտան պիլտիրիլէն հա-վատիսլէր դայեթլէ էսէֆենկիզ տիրլէր, շէջ-ե՛ քի, Ինաթօլք Հայաստան պիր գաշ քի-մէսնէ թարաֆընտան, միլլէթճէ պիր չօգ հա-գարէթլէր օլունմուշ, վ՝ պիր թագըմ ույ-զունսուզլուգլարա սէպէպ յեթէթ վերիլմիշտիր։

Պու հավատիսլէրտե, բէք աղըր վէ մէ-սուլիյեթէթ տավէթ իտէր քէսշ՝լէր պուլուն-տուզունտան, եէնիտէն եէնիյէ իսապէր վէ մալիումաթլարա պէ բլէմէք նիյեթիյլէ, պահս ու պէյանընն թէէխիր իթմիշիլ տիր, վէ ին-շաալահ ճիւղիյեթէթ նէվինտէն շէ՛յլեր օլտու-զու թահագգուգ իտէրտե, պիզտե սահիպ թագսիրաթլարը վէ էհլի ֆէսատլարը ալէմ ֆաշ իթմէյէ մէճպուր օլմայըզ։

Պիրտե իշնիթտիկ միզէ նաղարէն, Բրիստա-կէս սրբազան ճէնապլ՝րիյլէ, Ընտանա միւ-թէպէրանընտան պիր գաշ զաթլար, ամէլէ-թէն Խաթանպօլա կէլմէք իւզրէ, Մէրսին թարիգիյլէ եօլա չըգահագլար տըր, վէ պիթ-թապի Ճաճն եօլճուլուզու կէրի գալմըշտը։

Տուա՞ իթմէյիլ քի։ Խաթրիքխանէմիզ, թաթը եէրինէ պաղլայըպ կէչմէք ուսուլի-նին, պիր ամը թարաֆընա տահա ուղրա-մասըն...։

— Թէրսուստան ալտրըզմըզ խապէրլէր է-սէֆենկիզ տիրլէր։ օրանքն էհալիսի պիր գաշ սէնէտքն պէրու պիր քիլիսէ եաբտըրմագ տէրտինէ տիւշիւշ, մէքթէպ նէ իտուկին սօրտուզու պիլէ եօգտուր։ Նասըլ քի 20 նէֆ՝ր գատար Լուսաւորչական ջօճուգլարը, հաթթա իչլէրինտե, մուվագգաթ միլէթ մէճլիսի ա-զասընտան Կէօյչէր զատե Սարաճա աղա-նըն էվվեատը տախի պուլունտուղու հալտե, Գաթօլիք մէ քթէպինէ կիթմէք քտէ տիրլէր։

Պու կիւնլէրտե արժ։ Գրիգոր վարդապետ Իլէ, զ՝վաթը միւթէպէրէտեն հաճի Սաֆիլի աղա միւսինն զաթ, մէքթէպլէրինին նիզամընա կիրմէսի նիյեթիյլէ։ խայլիճէ դայրէթ իթմիշլէր, վէ հաթթա, Բրիստակէս սրբազան թարա-ֆընտան պիր լայըգը վարժապետ իսթէմէք իւզրէ, պիրտե լայիհա գալէմ ալմըշար իսէ-տե, զաթէն մէքթէպտե տէրս վիրմէքտե օ-լան, վէ քէնտի հիմայէսինտե պուլունան պիր քահանայա, օր վագրթ եօր վերիլմէք իգ-թիզա իտէր միւլահազասը յա։ սահիպ նու-ֆուզ զաթըն պիրիսի իմզալամագ իսթէմէտի-կինտ՝ն իշ կէրի գալմըշ տըր։

Ինչ՞ գատար պիյիւք ուսթանաճագ պիրհալը պիր Թէրսուս էհալիսի, ալթը եէտի եիւզ պին ղուրուշա պիր քիլիսէ եաբտըրմագտա օլտուզու հալտե, մէքթէպլէրինի իսէ ասլա տիւշիւնմէմէքտե տիր։

Շաշգինլար, մէքթէպ օլմատրգճա, քիլ-իսէյէ՞ քիմ կիտէճէք տիր, շիմտի մէզհէպ սէրպէսթ տիր, վէ մէզհ՝պ իսրարը բէք չօգ տուր, մէքթէպլէր նիզամընտա օլուպ, վէ էհալի ալիմ օլմատրգճա, ահմագ էհալիտէն, էնվայի սէպէպլէրէ մէպնի, կիւն պէ կիւն մէղ-հէպինի տէյիլթիրէն չօղալաճաղընտան, օլ քիլիսէ տախի պօ՝շ գալաճագ տըր։ իսթ՝ֆ-միսինիզ քիլիս՝նիզին տօլմասընը, էվվէլա մէքթէպինիզի՞ սրբասընա գայունուզ։

Պու կիւնլէրտե Հռովմէական արժ։ Օհան վարդապետ ճէնապլէրի Թէրսուսատա պուլուն-տուզունտան, ալէյհինտե թարաֆըմըզա շու թէշէքքի եազըլմըշտը։ Հէյլէքի, պունտան օն իքի սէնէ գատար մուգտատէմ, վէ ֆա-թընտան էվվէլ, Պօնեալը օղլու Նամ՝ պիր քէս, քիլիսէմիզին իթթիսալինտե պուլունան իսանէսինի, շահիտ՝ր հուզուրունտա, քիլի-սէմիզէ հիյպա իթմիշ իսէտե, մէրգումուն զէքրինէ հիւրմէթէն, շիմտիյէ գատար, քի-բասը՝ օլարագ ֆամիլասընա չըգ տէնիլմէ-միշ օլմազին, վէ շիմտի իսէ երբրլդպ քիլիսէնին հավլուսունա գարըշտրրըլմասը իճապ իթմէ-կին, թապիաթիյլէ, ֆամիլասընա չըգ տէ-նիլմիշ, վէ զանէն մէրհումուն զէվհէսի, վէ սօնրատան ալտրըզ գօճասը, չըգմամայա պիր եօլ արատրգլարը սըրատա, քէյֆիյեթ Օհան վարդապետ իֆատե օլունմուշ, վէ հէր նասըլ իսէ, խանէյի մէզպուրու միւմայիլ՝յհ վարդապետ, կիւյա 16 պին զուրուշա սաթ-մըշար, վէհասըլ շիմտի գարը գօճա գաթօ-լիք քիլիսէսինէ իլթիճա իթմիշլէր։ վէ Օ-հան վարդապետ տախի մէզպուր էվի միլլէ-թիմիզ էլինտէն ալմայա չալըշմագտա իմիշ։

Պիզ պու պապտե Օհան վարդապետ ճէ-նապլէրինի այրպլամատրգտան պաշգա, պիր-տե աֆէրին տէրիզ։ զիրա էկէր շու Թարա-ֆըմըզա եազըլան մալիումաթտա պիր սէհվի-յաթ եօգտուրտա, միւմայիլ՝յհ վարդապետ-տե շու թէշէպպիւսաթլարա ճէսարէթ իթ-մէքտե իսէ, չօգ իշկիւզար, վէ վագթ ու հա-լի։ վ՝ պուլունտուղու մահէլլին կիտիշինի բէք աշա անլար։ Թարթար, վէ օնա կէօրէ հա-րէքէթ իսէրէք, տէյիլ սալթ էքտիյի եէր-տէն, իլլա էքմէտիյի եէրտէն տախի պիշէր էհլի լիյագաթ պիր զաթ տըր տիմէք տիր։ էվվէթ պու ալէմտե Թաշ օլուպ պաշ նար-մալը, վէ ատամ օլուպ իշ կէօրմէլի։ նէմ-յէնին մալինի բէք աշա ե՛րլեր, վէ ագըլ-ը ահմաղա տայիմա հիւքմ իտ՝կէլմիշ տիր վէ հէր վագրթտա հիւքմ իտէճէք տիր։ իսա՛-Թ՝ր իսէ պիզիմ Խաթրիքխանէ, պէշ ան սէ-նէ տահա ույուսուն, էհալիսինի կ՝սրլեթմէ-սին, վարիատաթ, ագարաթ, վէ հասըլաթը-նը մուհաֆազա իթմէսին, կիւնահը քէնտի պայնունա տըր։ շիմնքի հ՝ր մէսուլի յեթէ քէնտի իւզէրինտե տիր։ Թէքրարէն սէպլէ-րիզ, անգարեա սուրէթիյլէ, վ՝ հաֆիզատա պիր տէֆա, պիր գաշ սաաթ թէճէմմիւ ի-տէրէք, իտարէ օլունան միլ՝թտե, պուն-տան զ՝իյատե հիչ պիր շ՝յ պէքլէնիլ՝մէզ։ աֆէրին Օհան վարդապետ վէ էմսալէրի, պիլլահի հէլալ տըր սիպէ։ հէմ չալըշընըզ իշինիզի իլէրու կէօթիրմէյէ, վէ հէմտե, կէրույէ չըգարագ, պիր իյիճէ կիւլիւնիւզ իւզէրիմիզ։ Էմտե էսէֆ իթմէյին, պիլլամ Սարգուութիւնտա պու ույգու օլուպ, վէ էհա-լիմիզ իսէ, իհմալ, թէքքասիլ, ն՝ վա-զիֆէմճիլիք, ճահիլլիք, վէ տույղուսուզուգ եէլքաղէլէրիյլէ, պիր թարաֆտան եէլքաղէ-լէյիպ ույգուսունու աղբրլաթմագտա օլտուգ-ճա, ագալլի օն սէնէ տահա տէվրան սիպին տիր, իսթէտիկինիզ կիպի սէրպէսթճէ հարէ-քէթ իտինիզ, լաքի՞ն, օն սէնէտէն սոնրա արթրգ տուրաճաղընըզատա շիմտիտէն իսքնաթ օլունուզ, զիրա օնտան սոնրատա տէվրան վէ նէօպէթ պիզիմ օլաճագ տըր։ շիմնքի շիմտի-քի նիչէ գայտսրպարըմըզ ետ պիր թարաֆա Է՝քիլէրէք։ վէ եախօտ ահրլթէ կիտէրէք։ մէյտան տէլիգանըլարա գալաճագ տըր։

— Թրապզընտան ալտրըզմըզ մալիումաթա նաղարէն, Դեր, Մեսրով եպիսկոպաճէ-նապլերի։ փրէթճէ իշլերի պիր հիւսնի նի-զամ թահթընա վաղ իթմէք զըմընտա էղ-ճան ու տիլ չալըշմագտ օլուպ։ վէ Թաղա-կան, Լուսումնական վէ Օգնական խորհուրդ-լար թարաֆընտան տախի։ մէմուլէն պուլուն-նան մուավէնէթ զուհուրա կէլմէքտե օլտու-զունտան, կէրէք մէքթէպլէրինին սրբասընա գօնուլմասը, վ՝ կէրէք Ընթերցասիրաց ըն-կերութիւնուն իլ՝ բու կիթմէսի, էմէլի եղ-լէպտէն պուլունմագտե տիր։

Կէչէնլերտե, պազը զաթլարըն խայրիսահ-ըզլարըմըզա։ վաթանը թարաֆընա եօգճու օ-լան, Յակոբ էֆենտի Գուրգենեան, Թրա-պըզօնտա ֆէնա տէրէճէտե քէյֆիսիզ տիւշ-միշ իսէտե, կէրէք Թրապզանը։ վէ կէրէք մահալի սայիրելի։ պիր գաշ ինսանիյեթլէրը-վ՝ր զաթլարըն հիմմէթ վէ իանէսիյլէ շիմ-տիյէ գատար գայրբրմամը։ տը, վէ շիմտիտէն սոնրա տախի գայրբրմաճաղ։ պի իշթիպահ տըր։ Էլէ Գեր։ առաջնորդ սրբազան թարաֆընտան զուհուրա կէլէն հիմմէթ վէ մուավէնէթ աշրրը մէրթէպէտե օլտուզունտան, մէրգում պանթիսը տօսթուումուզ թարաֆընտան, թապ ու նէշը իթմէմիզ ըրճասը։ լա կէլէն պիր թէ-շէ քքիւրնամէտ, միւմայիլ՝ սրբազան հագ-գընտա իզհար օլունան թէշէ քքիւր սրբասընտա, Թաղական խորհուրդ ազասընտան օլուպ, վէ Ընթերցասիրաց ընկերութիւն ատենապե-տի օլան Յոհան աղա Թիրեաքիեան իլէ, Յակոբ աղա Գիբեմճեան, Ս արգան աղա Խաշեան, վէ Խաչատուր աղա Նշանեան հագ-գընտա պօրճու օլտուզու շիւքրանիյեթի, միւտեթի էօմրիւնտե ասլա ունուտանայա-ճաղը տախի պէյան սլունմուշ տուր։ Պիշարէ տօսթումուզ հագգընտա, մէրգուման խայր-խահան թարաֆընտան հիմմէթ օլունմագտե օլան ինսանի յեթի զրմընտա պիզ տախի խաս-սեթեն թէշէ քքիւր իտէրիզ։

— Իզմիր տ՝լիգանլարընտան տիկ՝ր պիր էհլի սախտիթի տէլիգանընքն, միլէթ գավրասը եիւրիւնտէն խայլիճէ խըրբալանմըշ օլուպ։ վէ պիր ատան պէրու պուրատա պուլունան տէր Յակոբ Հայր Պալապանեան, ք՝նտի վասը-թամըզ իլէ, պէշ ատէտ օսմանլը լիրասը հիմ-մէթ պույուրտուղուն, տույղուսուզ վէ իտ-տասըզ տէլիգանլարա պիր իպրէթ օլմագ իւզ՝ պէյան, վէ միւմայիլ՝յհ տէր Հայր թարաֆընտան օլ պապտե զուհուրա կ՝լէն

շիւքրանիյեէթի գալպիյէյի, ալէնէն Լլան իտ ըիզ։

Իզմիրտէն թարաֆըմըզա էսէֆէ շայան պիր վուգուաթ տահա եապըլմըշ տըր, շէյլ՝ քի, Ամշալոյս թապխանէսինտէ, պու կիւնլէրտէ, պիլա ըուխսաթ պիր զաղէթա թապ օլունմասը, վէ շու խուսուսուն իսէ, մուզայիրի նիզամը Ալի պուլունմասը իւզէրինէ։ Ամշալոյսուն ըիայէթլու սահիպի օլ խուսուստա, տէվլէթլու վայի բաշա հաղըլթէրի թարաֆընտան թ քաթիր օլունմուշ, վէ զանն իտէրիզ քի, շունտա վագըթտան պէրու, տէվլ՝թաէն իհսան պույրուլմագտա օլան մաաշը տախի գամ օլունմուշ տուր։

Ամշալոյս տպարանընտան էօյլէ պիր մուզայիրի նիզամը Ալի օլան հարպաքէթէ ճէսարէթ օլունմասը, խուսուսիյէ պիր գաշ էմսալ, եանի այնի սէպէպ իլէ Ծաղիկին վէ պաշգա ըիսալէէրին գաբատըլըգլարը մէյտանտէ օլտուղու հալտէ, ասլա մէմուլ օլունմազ իտիյսէտէ, պ՝սպէլի պու խուսուստա տախի, մարդէ է պալալան հիւքմի ըէպպանիսի իճրայէ կէլմիշ տիր։

— Իրըլինկեանտան ալտրըզմըշ խապէրէ նազարէն, Ղէրբէզ մէհաճիրէր իշին թալէպ օլունմագտէ օլան մուավէնէթ ու իանէ ճէպրի պիր շէյ օլմայուպ, անճագ հէրբէսին հարիյէթինէ հալալէ պուլունտուղու հալտէ, օրանըն Հայլարը հէր նասըլ իսէ, մութլագա գուտրէթլէրինտէն զիյատէ օլարագ վիրմէյէ մէճպուրտուրլար զիւիմիւյլէ, պունտան պիր այ գատար մուգատտէմ թէլէկրաֆ իլէ, օլ պագտէ Խաթրիքխանէյէ իֆատէյի հալէ միսարաաթ իթմիշլէրվէ Խաթրիքխանէ թարաֆընտան իսէ, լազըմ կէլէն ճէվապ եազըլմըշ իսէտէ, հէնուշ էլլէր նէ կ՝չէմիշ օլտուղունտան (քիմ պիրը գանղի քէսշէտէ գալմըշ տըր ...), թէքրարէն Խաթրիքխանէտէն ճէվապ պէքլէմէքտէ օլտուգլարըն պիլտիրմիշլէր, վէ զանն իտէրիզ քի, պու տէֆա տահա զիյատէ խայրը սուրէթտէ պիր ճէվապ եազըլարագ, իրսալինէ հիմմէթ պույրուլաճագ տըր։

— Զարսանճագ հագգընտա ալտրըզմըզ մալիմաթլար ֆ՝ բահպահշ տըրլար։ Ամբ. Հովհաննէս վարդապետ Իրըլինկեանա կիթմիշ, վէ տէրէպ՝յէրի տախի, տէ՝էթլու Տէրիշ բաշա հաղըլթէրի հուզուրունա ճէլպ օլունմուշլար, վէ մուհաքէմէյէրինէ պագըլտգտա, 12 գրթա ճիւնահարընը վ՝ ճինայէթլէրինի թագրիր վէ իթիրաֆ իթմէքտէն սոնրա, օլ պագտէ գալէմ ալընան մազպաթալարը իմզալամըշլար։ Վէ պիր տախի էյլէ խապասթալարա ճիւրաթ իթմէյիպ, ֆուգարայը ինճիթմէմէյէ սՕզվէրմիշլէր։ Վէ միմայի՝յհ վարդապետ, ֆուգարա թարաֆընտան, Ալաթանաթը Ինիյէթի ինայէթվայէ հագգընտա, ֆէրիզէտէն պուլունան շիւքրանիյէթ՝ ալմէ լի իզհարատ՝ն սոնրա, մէսրուրէն Զարսանճաղա ավտէթ իթմիշ տիր։ Վէ ումարըշ քի, մահէլլի մէղքիրէ, ճանիպի Ալաթանաթը սէնիյէյի թէպաարէրվէրիտէն, պէղայէթ էշլի իսթիֆամէթ վէ առալէթ սէվէր պիր միտիր թայլինինէ լութֆ ու ինայէթ պույրուլաճագ տըր։

— Էրուսաղէմ Խաթրիի ամեն. Եսայի Եպիսկոպոս սրբազան հաղ՝թլէրի, պու բէնճէնպիհ կիւն տէրի Աէատէթէ սալմէն մուվասէլէթ իթմիշտիր։

— Թիւճճարը միւթէպէրանտէն Ամ՝մեան Պետրոս աղա, քէնտի սէխավէթի վէ ֆուգարաբարէրվ՝ըլմային իճրա պիրլէ, Հիւանդանոցտաքի պիշրէկեան իշին եաբտըրըլմագտէ օլան էլեկտրէր մէսարիֆաթընա պիր մուավէնէթ օլմագ իւզրէ, 12 պին ղուրուշ իհսան պույրուլմուշ, վէ Հոգաբարձութիւնու թարաքընտան, լազըմ կէլէն շիւքրանիյէթին իպրազընա միսարաաթ օլունմուշ իսէտէ, պիզ տախի քեռաֆէյի դայրէթի միլէյ՝ շէքէնէր թարաքընտան, վաճիպէտէն պուլունան թէշէքքիրի պէ՝ան իտէրիզ։

Պէօյլէ զաթլար թարաքընտան, Հիւանդանոցա տայիմա պէօյլէ իանէլէր հիմմէթի օլունմագտա օլմա ը, 12 Նիսանի Ալարագատա, Փրկիչ հագգընտա զուհուրա կէլմիշ օլան միւթալաամլը գաթ պէ գաթ թաստիգ իթմէքտ՝ տիր։

— Ազգային վարչութիւն թարաքընտան, Էրապկիրլի Մինաս նամ մէրհումուն տէֆնի մէսէլէսինին թէֆթիշ վէ թէճէսսիսինէ միպաշէրէթէ հիմմէթ օլունմագտէ իտուկին, թէյէմմունէն պէյան իտէրիշ։

— Կէչէն հաֆթա Ալարագատա, Ուրֆա առաջնորդուղունա Առաքել վարդապետ կիթմիշ օլմալ՝ տըր տէյի եազմըշ իտիք ի սէտէ, սրբազան պատրիարք Հայր հաղըլթէրինին ձեռնասունալարը օլան, արժ. Ծայրագոյն Պետրոս վարդապետ ճէնապէ՝ի կիթմիշ տիր, վէ ումարըշ քի, Ուրֆա էհալիսի, միւմայիլէյհտէն քեռաթիլէն մէմուն, վէ Ազգային վարչութիւնտան միւթէշէքքիր օլա ճագ տըր։

— Իշիթտիկմիզէ նազարէն, Խարբութ առաջնորդու արժ. Ծայրագոյն Հարսն վարդապետ ճէնապէրի, կէլէճէք ճիւմա կիւնիսէմթի մէմուրիյէթինէ եօլճու օղաճագ տըր։

ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Իզմիր վալիսի, ըիւթպէյի վէզարէթ վէ միւշիրի իլէ, Ալիտին միւթէսարրըֆը սապգ տէվլէթլու Բաշիտ բաշա հաղըլթէրինէ թէվճիհ վէ իհսանէ պույրուլմուշ տուր։

— Կէմուրէն Ֆունունստան տէր Աէատէթէ կ՝ըմիշ օլան սէաաթէթլու Խայրէտտին բաշա հաղըլթէրի, կէչէն բէնճէմպիհ կիւնիս, մապէ՝նի միւլիւքանէ, ճանիպ ալիսինէ ազիմէ՝ի, Խաքիբայի հիմայունը հաղըլթի Խիլաֆէթբէնահիյէ եիւղսիրմիշտիր։

— Պու բաղար կիճէսի, զաթը հաղըլթի Սատարէթբ՝նահինին իգամէթ իթմէքտէ օլտուգլարը, Հահզատէ պաշընտա քեռային գօնագտան գաղաէն աթէշ չըգարագ, իքի սաաթ զարֆընտա, հէր պիր շէյի եագմըշ քիւլ իթմիշ իսէտէ, էլհամտիլլահ, հէլէ ճանճա պիր սագաթլըգ օլմամըշ տըր։

— Պու տէֆա մէմլիքի մահրուսէտէն վ՝ Իրան թօբրաղընտան կ՝չէրէք Պոմպայա, վէ օրատան տախի Հինտիսթանտէ վագը Գալկիւթա շէհրինէ կիտէն թէլէկրաֆ զըմ՝ նընտա լազըմ կէլէն մուգավէլէնամ, կէչէն բաղար իրթէսի կիւնիս Խարիճիյէ նէզարէթի ճէլիլէսի, վէ Իրան տէվլէթի սէֆիրի տէվլէթլու Միրզա Հիսէյին խան հաղըլթէրի թարաֆընտան իմզա օլունմուշտուր։

— Պիր իքի տէֆա տըր զիքրինի կէչմէքտէ օլտուղումուզ. Մ. Մաթիէօ տըլա Տրումն իսթիսրաճըլարը, աէսսէվիյէ Ֆրանսա հագգընտա օլտուղունտան, պուրաճա իճրասը կէսրիլմէտիկի հալտէ, եալանճը տըր տէնիլմէմէք իշին, պէյան իտէրիզ։

— Իտիրնէտէն շու հայատիպէրի ալմըշըզ տըր. պու սէնէ զախիրէ բէք պէրէքէթլի օլմուշ իսէտէ, զանն օլունտուղունա նազարէն, Խսթանպօլ թարաֆընտան, պիր էմրի ալի օլմատըզը հալտէ, էքինէր պիշիլիպ տէմէթ օլտուգտա, հիւքիւմէթի մահէլլիյէ թարաֆընտան, մահսուլլարըն եաղըլմասը միւրատ օլունմասը իւզէրինէ, բէնճպէր կիւրու հունուն հարման տէյմէսի եասագ օլունմուշ տուր, վէ շու եասագ 40 կիւն գատար սիւրտիւքտէն սոնրա, վագաա եաղմագ իշի պիթմիշ տիր, լաքին օլ թարաֆա մախսուս օլան մէլթէմ ըիւկկեարլարը քէսիլմիշ տիր, տիմէք տիր հարմանընտա վագթի կ՝չմիշ, վէ պատէ հու շիտէթլու եաղմուրլար պաշլամըշ, վէ ղէվալը ք՝օյլիւնիւն ղէխայիրինին նըսֆընտան զիյատէսի, պիհուտէ եէրտէ չիրիմիշ զայ օլմուշ տուր։

ԼՅկէր շու եաղմագ էմրի Խսթանպօլտան տախի օլմուշ օլսա, ֆուգարանըն խայր ու մէնֆաաթը, վէ բահաթ ու սէրվէթինին, հէր ճիհէթլէ տիւշիւնիւլմէսի, մէմուրինճէ վազիֆէ վէ ֆէրիզէտէն պուլունտուղունտան, հիւքիւմէթի մահէլլիյէ թարաֆընտան, հէր իհթիյաթա վէ իհտիրազա սայ ու տիգգաթ օլունմագ էլզէմիյյէթտէն իտի։

Վէսլիւնիւն հարմանը կէրի գալմըշ, վէ վագթինտէ իսէ իդլթիզա իտէն օտունու վ՝ քէսմիւրիս շէհրէ թաշրյամամըշ օլտուղունտան, շիմտի վարմըշ 15 ղուրուշլուգ պիր ադրապա օտուն 80 վէ 100 ղուրուշա ըգմըշ, վէ եինէ պուլունմատըզընտան, վ՝ սոուգլարտա պաստըզընտան, էհալի պաղարատան վէ պաղէէրտէն աղաճլար վէ բիւթիւքլէր քէսմէյէ մէճպուր օլմուշ տուր, հէլէ քէսմիւր հիշ պուլունմամագտա տըր։

Պու ճիւմլէ իլէ, պու կիւնլէրտէ հավալար սչրգ կիթտիկինտէն օտուն վէ քէսմիւր կէլմէյէ պաշլամըշ իսէտէ, ալըճը բէք չօգ օլտուղունտան ֆիյաթլարճա հիշ պիր ֆարգ կէսմիւմիշ տիր։

— Էֆէտի ատալը փասգալնամ պիր հէքիմ, պիր վագըթ տախի Պրուսատա էյլէնտիքտէն, վէ մէսմուաթա նազարէն պիրիսի՝ին կէսզէրին զգարտրգտան սոնրա, Պայսէրիյէյէ կիթմիշ, Ռում միլէթինտէն պիր գըզ ալմըշ, ու հէքիվլիքէ մէշղուլ պուլունմուշ իսէտէ, Լսթէն թապիաթընտա եապանիլիք օլտուղունտա՞ն մը օլա, եօխսա ֆէվգ էլ ատէ պիր ղարսալա մէպնի, քէնտույի զապթ իտէմէտիկինտէ՞ն մի օլա, պու կիւնլէրտէ տէր Կարակեան Ստեփան նամ պիր քէսի, պիր էճլաճը տիքքեանընտա բասթ կէթիրտիքտէ, գուրատանէ՞ կէզիյարսուն ֆիւլան տէյէրէք, ադամագլարընը ղէվալընին կ՝օզլերինէ սալար, Ռէրգումուն կէօզլերի գան իլէ տօլար, վէ տիւլէր պայլըր։ Խասգալ հիւքիւմէթ թարաֆընտան թուռուլարագ մահպէսէ իլգա օլունուր, վէ խասմի Ստեփանըն իսէ կէօզլերի թէհլիքէտէ պուլունուր։

— Պիր խայլի սէնէլերտէն պէրու Կէլիպօլու ճիվարլարընտա ախզ ու իթա իթմէքտէ օլան Իսկիւտարը Ազգասի տայը նամ քէսին, Կիլիպօլուտա իգամէթ իթտիկի խանէյէ, պու կիւնլէրտէ կէճէլէյին խըրսըզ կիրէրէք, զ՝վալը եաթագտա իքէն օտա գափուսունու սէօքիւպ իշերի կիրմիշ, վէ գափասընը օտուն կիպի, պաթա իլէ իւշ բարչա իթտիքտէն սոնրա, պուլունան նագտ վէ էշեասընը ալարագ, վէ պաթայը տախ՝ օրատա պըրագարագ կիթմիշ տիր։

Սապահ օլուպ, քէյֆիյէթի հալ հիւքիւմէթի մահէլլիյէնին մալիմու օլտուգտա, իճապ իտէն քէշֆ ուսուլի իճրա գըզընտըգտան սոնրա, քիլիսէ պաղչէսինէ մէրհում տէֆն օլունմուշ տուր։

Հիմտիքի հալ միլէթի՝ղտէն իքի քիշի իսթինթագ թահթընտա, վէ իքի գատըն տախի մահպէստէ իմիշլէր։ Ումարըզ քի հիւքիւմէթին տիգգաթ վէ զայրէթ՝ յէ, սահիպ ճինայէթի մէյտանէ շըգաճագտըր։

ԼՅրմենիէրտէ, էպլէ պաղթա իլէ գաֆա եարաճագ գատար բէք վէ զալըմ եիւրէքլի ատէմ պուլունմասը, բէք նատիրիլ էմալ պիր շէյ օլտուղունտան, օլ եօլտա գըյագըգլարը տէրքեար օլան սայիր կիւրուհլարտան սոյի զանն օլունմասը, տահա զիեատէ իհթիմալէ եագրն իսէտէ, զանն իտէրիզ քի, սահիպ ճինայէթին շու խապասաթա իրթիքեապի, մութլագա, էօյէնին բէք թանըտըզը պիր ատէմ օլմասընա համզ օլունմասը տախի ագէ եագրն օլուպ, վէ էն զիյատէ թանըտըզը ատէմէր իսէ, թապիաթիյէ միլէթտաշլարը իշինտէ պուլունտուղունտան, հիւքիւմէթ թարաֆընտան տախի, էվվէլա միլէթիմիզ իշինտէ, ալէյհինտէ սոյի զանն օլունանլարընը ճէլպ ու իսթինթագլարընա միւրասաաթ օլունմուշ տուր. լաքին Աղա՞ն վէրէյորտէ, ասըլ ճինայէթի սահիպի խարիճտէն պիրիսի օլարագ, ֆիրարա վագըթ վէ ֆուրսաթ պուլմայայրը։

— Ատանաոան նոյեմբեր 16տա թարաֆըմըզա պիտիրիտիկինէ նազարէն, պունտան իքի այ գատար մուգատտէմ, օրանըն գօլ աղասընընն գունաղընա, կիճէլէյին խըրսըզլար կիրէրէք, կիրան պէհա էշեատան էլլի պին ղուրուշլուգ գատարընը շամըշ պուլունուպ, վէ շու խապասաթա ճիւրաթ իտէնէր իսէ, շիմտիյէ գատար արանմագտա օլտուգլարընտան, ագըպէթքեար, պու տէֆա էլէ կէչիրիլմիշլէր, վէ խըրսըզլըգ նիյէթիյլէ ճէսիմ ճէ պիր ճէմիյէթի վար իտուկի շիւբհէ օլունմուշ, վէ պաղը ալէյհլերինտէ շիւբհէ օլունան խանէլէր միհիրլէնիպ, պատէհու աշըլտրգլարընտա, գօլ աղասընընն էշեասընտան պաշգա, սայիր եէրլ՝ըտէն գալտրրրմըշ շէյլ՝ը պուլունտուղու տախի կէօրիլմիշտիր։

Պու խըրսըզլարընն սէրկէրտէլէրի, օլ եօլտա քէսպի շէհրէթի իթմիշ օլան, Պօղոս օղլունա թապի Սիս էհալիսինտէն Ալիճան օղլուպ, վէ ռէֆիգլերի տախի Մըսրրը Սայիտ, Տիյարպէքիր գաղասընտան Պիւրտ Ամէտ, Մուսուլլու Իսմայիլ, Փէրքիթլու Մէհէմմէտ, վէ Ատանա քէօյլի՝լերինտէն Կէսկճէ օղլու Մուսթաֆա օլտուգլարը հալտէ, պունլարա եաթագ տախի, Եղէք նամ պիր քէս օլուպ, վէ գօլ աղասընընն խանէսինի թարիֆ իտէն իսէ, Պիւրտ Մաղօ իլէ, Ամէտ, վէ Մէրտինլի Պետիր իմիշլէր։

Շու խըրսըզլարընն էլէ կէչիրիմէրի զըմ՝ նընտա, տէվլէթլու վալի բաշա հաղըլթէրի թարաֆընտան զուհուրա կէլէն ղայրէթ վէ իգտամ, ճիւմլէնին մէճմունիյէթ ու շիւքրանիյէթինի մուճիպ օլմաղին, պիր գաթ տահա ֆիւզունի էսմ ու իգպալի հաղըլթի փատիշահի հագգընտա էտիյէէյի խայրի յէ թէքէրրիւրինէ միւսարաաթ իթմիշլէր տիր։

— Օաթը հաղըլթի վէքեալէթբէնահինին համիլ օլտուգարը միւճէվհէրլի Մէճիտիյէ նիշանը զիշանընընն տախի, վուգու պուլան եանկընտա զայ օլտուղու, ճէնապը փատիշահինին մալիւմի շահանէլերի օլտուգտա, Նէֆսի Նէֆիսի Հիմայունարընա մախսուս օլան միւրէսսա Մէճիտիյէ նիշանը սամիլերինի տէրհալ միւշարիլէյհ հաղըլթէրինէ իհսան վէ իրսալ, վէ տերի Ալեատեթ Աղասը հաղըլթէրի վասըթասըյլա, հէտայայի միքէլլէֆ՝ ինայէթ վէ իսպալ պույուրմուշլարտըր։

Միշարիլէյհ հաղըլթէրի, ըէյիսի մէճլիսի վալեա տէվլէթլու բաշա հաղըլթէրինին թարիմուր գաբու գուրպինտէքի գօնաղընանագլ իյլէտիքլէրինտէն, մէղքիւր գօնաղընն տեօշէտիլպ վէ թանզիմ գըլընմասը, պա իրատէյի Ալենիյյէ, խաղինէ քէթիխուասը Ալիհէթենտի հաղըլթէրինէ հավալէ գըլընմըշ իտուկի մէսմուաթտան օլտուղու Ռէրիտէտ օգունմուշտուր։

— Պու կիւնլէրտէ, հավատիսաթ գրթլըզընտան մը օլա, եօխսա թէսատուֆիւն էօյլէ կէթիրտիկինտէ՞ն մի օլա, պաղը մահ՝ալ՝ըտէ, ղաղէթալար պէյինտէ, նիչէ միւճատելէր վուգու պուլտուղու միսիլու, պուրատա տախի, Գուրիյէ Ժուրնալ իլէ, Ռ՞ուրիտէ Գուրիյէ իլէ։ Իրմենի վէ Ռում ղազէթալարը քէնտի ճինսլերիյլէ թուռուտուգլարը վէ վուրուշտուգլարը սրրատա, Թասվիրի Իֆքեար տախի, Ռ՞էրիտէ իլէ վուրուշմագտա տըր։

— Ռ՞էպէլի լիպնան վալիսի Տավուտ բաշա հաղըլթէթլերինին, պէշ սէնէ տահա քէնտի մէմուրիյյէթլերինտէ իպգա գըլընտըղընը զաթէն պիտիր միշիպտիր։ Պու կիւնլէրտէ ղազէթալարտա օգունտուղունա նազարէն, օլ խուսուսա տայիր շ՝էրեֆսուտուր պույրուլան ֆերմանը Խատիշահի օրայա վասըլ՝ օլտուգտա, նոյեմբեր 24տէ, Պէյթ—ԼՅտին նամ սէրայտա, գրաաթ օլունմուշ, վէ եէվմի մէզպուրտա պիւյիք շէնլիքլէր վէ զիյնթլէր իճրա գըլընարագ, հէր սընրֆ թէպաա թարաֆընտան իզհարը շիւքրանիյյէթ իլէ պէրապէր, թէքէրրիւրի տուայի ֆիւզունիյի էսմ ու իգպալի Հ՞ահանէ իֆա օլունտուգտան պաշգա, թիւֆէնք վէ տապանճա սէտաարբյլա մէսերրէթի գալպիյէլերին տախի իպրազ իթմիշլէր տիր։

— Լուսկիւտարտան Հինտիսթանէ գատար թէմոիտ օլունան թէլէկրաֆընը իճրասը զըմ՝ նընտա, Ինկիլիզճէ պիլիր մէմուրլար պուլունմասը տախի, Ինկիլթերրա իլէ տեվլէթի Ալիյէ պէ՝յինտէ ագտ օլունան մուգավէլէ պէնտլէրինին իգթիզասընտան օլտուղունտան, եանի Ինկիլճէ լիսանէ էշեատի իհճիյաճ պուլունտուղունտան, զանն իտէրիզ քի, Ինկիլիզճէ պիլիպտէ, լայրգը մէմուրիյյէթտէն մահրում գալմըշ օլան պաղը էշլի լիյագաթ զաթլար իշին, շու ճիհէթլէ պիրէր գըսմէթ գաբուսու աշըլաճագ տըր։

— Հիմտիյէ գատար, հէր սէնէ ճանիպի Հիճազէ իրսալի ատէթի գատիմէտէն պուլունան Միւրրէյի հիմայուն, ըէճէպին օն իքինճի կիւնիւ եօլա չըգմագտէ իտի՝յսէտէ, օլ վագըթլար գարատան կիտիլմէք իգթիզա իթմէքտէ իտի. հալ պու քի շիմտի վաբոր իճատը պուլունտուղունտան, հէմ տահա զիյատէ գօլայլըգ վէ բահաթլըգ օլուպ, վէ հէմտէ պիհուտէ եէրտէ կիտիլիպ Հ՞ամտա պէքլէնիլմէյէ հաճէթ գալմայաճաղը հասէպիյլէ, պունտան սօնրա, Թէրսանէէյի ամիրէ. տէն խասսէթէն թէհիյէ օլունաճագ օլան պիր գրթա վաբոր հիմայուն իլէ, շապանը օն տէօրտիւնճիւ կիւնիւ, եանի պէրաթ կիճէսի, միւժ տեճի պաշըլար իլէ պէրապէր, քէմաֆի իւսսապրգ սէրայի հիմայունտան ալայի մախսուսիյլէ չըգարըլըպ, եինէ պէր միւթատ Լուսկիւտարա կէչիրիլէրէք, օրատա էյեամը մատուտէսի միւրուր իյլէտիքտէն սոնրա, Պու ճիւմլէ իլէ, պու կիւնլէրտէ հավալար սչրգ կիթտիկինտէն օտուն վէ քէսմիւր կէլմէյէ պաշլամըշ իսէտէ, ալըճը բէք չօգ օլտուղունտան ֆիյաթլարճա հիշ պիր ֆարգ կէսմիւմիշ տիր։

— Էֆէտի ատալը փասգալնամ պիր հէքիմ, պիր վագըթ տախի Պրուսատա էյլէնտիքտէն, վէ մէսմուաթա նազարէն պիրիսի՝ին կէօզլերին զգարտրգտան սոնրա, Պայսէրիյէյէ կիթմիշ, Ռում միլէթինտէն պիր գըզ ալմըշ, ու հէքիվլիքէ մէշղուլ պուլունմուշ իսէտէ, Լսթէն թապիաթընտա եապանիլիք օլտուղունտա՞ն մը օլա, եօխսա ֆէվգ էլ ատէ պիր ղարսալա մէպնի, քէնտույի զապթ իտէմէտիկինտէ՞ն մի օլա, պու կիւնլէրտէ տէր Կարակեան Ստեփան նամ պիր քէսի, պիր էճլաճը տիքքեանընտա բասթ կէթիրտիքտէ, գուրատանէ՞ կէզիյարսուն ֆիւլան տէյէրէք, ադամագլարընը ղէվալընին կ՝օզլերինէ սալար, Ռէրգումուն կէօզլերի գան իլէ տօլար, վէ տիւլէր պայլըր։ Խասգալ հիւքիւմէթ թարաֆընտան թուռուլարագ մահպէսէ իլգա օլունուր, վէ խասմի Ստեփանըն իսէ կէօզլերի թէհլիքէտէ պուլունուր։

— Պիր խայլի սէնէլերտէն պէրու Կէլիպօլու ճիվարլարընտա ախզ ու իթա իթմէքտէ օլան Իսկիւտարը Ազգասի տայը նամ քէսին, Կիլիպօլուտա իգամէթ իթտիկի խանէյէ, պու կիւնլէրտէ կէճէլէյին խըրսըզ կիրէրէք, զ՝վալը եաթագտա իքէն օտա գափուսունու սէօքիւպ իշերի կիրմիշ, վէ գափասընը օտուն կիպի, պաթա իլէ իւշ բարչա իթտիքտէն սոնրա, պուլունան նագտ վէ էշեասընը ալարագ, վէ պաթայը տախ՝ օրատա պըրագարագ կիթմիշ տիր։

Սապահ օլուպ, քէյֆիյէթի հալ հիւքիւմէթի մահէլլիյէնին մալիմու օլտուգտա, իճապ իտէն քէշֆ ուսուլի իճրա գըզընտըգտան սոնրա, քիլիսէ պաղչէսինէ մէրհում տէֆն օլունմուշ տուր։

Հիմտիքի հալ միլէթի՝ղտէն իքի քիշի իսթինթագ թահթընտա, վէ իքի գատըն տախի մահպէստէ իմիշլէր։ Ումարըզ քի հիւքիւմէթին տիգգաթ վէ զայրէթ՝ յէ, սահիպ ճինայէթի մէյտանէ շըգաճագտըր։

ԼՅրմենիէրտէ, էպլէ պաղթա իլէ գաֆա եարաճագ գատար բէք վէ զալըմ եիւրէքլի ատէմ պուլունմասը, բէք նատիրիլ էմալ պիր շէյ օլտուղունտան, օլ եօլտա գըյագըգլարը տէրքեար օլան սայիր կիւրուհլարտան սոյի զանն օլունմասը, տահա զիեատէ իհթիմալէ եագրն իսէտէ, զանն իտէրիզ քի, սահիպ ճինայէթին շու խապասաթա իրթիքեապի, մութլագա, էօյէնին բէք թանըտըզը պիր ատէմ օլմասընա համզ օլունմասը տախի ագէ եագրն օլուպ, վէ էն զիյատէ թանըտըզը ատէմէր իսէ, թապիաթիյէ միլէթտաշլարը իշինտէ պուլունտուղունտան, հիւքիւմէթ թարաֆընտան տախի, էվվէլա միլէթիմիզ իշինտէ, ալէյհինտէ սոյի զանն օլունանլարընը ճէլպ ու իսթինթագլարընա միւրասաաթ օլունմուշ տուր. լաքին Աղա՞ն վէրէյորտէ, ասըլ ճինայէթի սահիպի խարիճտէն պիրիսի օլարագ, ֆիրարա վագըթ վէ ֆուրսաթ պուլմայայրը։

— Ատանաոան նոյեմբեր 16տա թարաֆըմըզա պիտիրիտիկինէ նազարէն, պունտան իքի այ գատար մուգատտէմ, օրանըն գօլ աղասընընն գունաղընա, կիճէլէյին խըրսըզլար կիրէրէք, կիրան պէհա էշեատան էլլի պին ղուրուշլուգ գատարընը շամըշ պուլունուպ, վէ շու խապասաթա ճիւրաթ իտէնէր իսէ, շիմտիյէ գատար արանմագտա օլտուգլարընտան, ագըպէթքեար, պու տէֆա էլէ կէչիրիլմիշլէր, վէ խըրսըզլըգ նիյէթիյլէ ճէսիմ ճէ պիր ճէմիյէթի վար իտուկի շիւբհէ օլունմուշ, վէ պաղը ալէյհլերինտէ շիւբհէ օլունան խանէլէր միհիրլէնիպ, պատէհու աշըլտրգլարընտա, գօլ աղասընընն էշեասընտան պաշգա, սայիր եէրլ՝ըտէն գալտրրրմըշ շէյլ՝ը պուլունտուղու տախի կէօրիլմիշտիր։

Պու խըրսըզլարընն սէրկէրտէլէրի, օլ եօլտա քէսպի շէհրէթի իթմիշ օլան, Պօղոս օղլունա թապի Սիս էհալիսինտէն Ալիճան օղլուպ, վէ ռէֆիգլերի տախի Մըսրրը Սայիտ, Տիյարպէքիր գաղասընտան Պիւրտ Ամէտ, Մուսուլլու Իսմայիլ, Փէրքիթլու Մէհէմմէտ, վէ Ատանա քէօյլի՝լերինտէն Կէսկճէ օղլու Մուսթաֆա օլտուգլարը հալտէ, պունլարա եաթագ տախի, Եղէք նամ պիր քէս

րա, Հարեմ իսկէլէսինտէ պիսիրք վաբօրա իրքեապէն, իսրածը խուսուսունա, իրատէյի հազրէթի փատիշահի շէրէֆսուտուր պույրուլմուշ տուր։

—Ադրընի վէ Վէպան մատէնի հիւմայունու գայիմագամլըղը, Վէմէշ հաձի քէօյիւ միւտիրի սապրգ, տէրկեահը ալի գաբուձու պաշըլարընտան, ռիֆաթլու Հիւսնի պէյէ իհալէ պույրուլմուշ տուր։

—Օսմը հազրէթի սատարէթբէնահինին Հէհզատէ ճամիսի գարշըսընտա քեային գօնագլարը եանտրըղընտա, աթէչին էթրաֆը-նա սիրայէթ իթմէքսի նիյէթիյլէ, էօնիւնտէ պուլունան պիր գաչ տիւքքեանլար եր-գըլմասը իգթիզա իթմիշ օլուպ, վէ սահիպ-լէրինին իսէ, իանէյէ միւհթաճ օլտուգլարը թէպէյեիւն իմտիկինտէ, միւշարիէյհ հազ-ըթլէրի թարաֆընտան, քէնտի սահավէթ ու ֆուգարաբէրվէրլիքլէրին իպրազ իլէ, մէզ-քիւր տիւքքեանլարը Հէյեթի սապրգա-լարընա կէթիրիլմէսի զըմընտա, լազըմ կէ-լէն մէսարիֆաթը Իհսան պույուրուլաճաղը իշիտիլմիշ, վէ շիւքրանիյէթի ազիմէյէ շա-յան պուլունմուշտուր։

—Ղանաք գալէսի սանտրգ էմինի Իսմայիլ էֆէնտի, քէնտուսինի ալաթը ճարիհէ իլէ իւշ եէրինտէն եարէլէյէրէք վէֆաթ իթմիշ օլուպ, վէ միւմայիէյհին, միրի սանտրըղընա օթուզ եէտի պին ղուրուշ տէյնի պուլուն-ղու իշիտիլմիշ տիր։

—Պաղտատ վալիսի տէվլէթլու Ղամըգ բաշա հազրէթլէրի մախտումարը Իպրահիմ պէյ, էն ալեա ճինսինտէն օլարագ, Օսմը հազրէթի փատիշահ՝ ռիւքուպի շահանէլէ-րինէ մախսուս օլմագ իւզրէ, ալթը ըէս արապ ալթը կէթիրմիշ տիր։

—Լէվանտտա օգունտուղունա նազարէն, Ընատօլու գըթասընտա, Պարս, Իրզին-կեան, Ալան վէ Մուշ սանճագլարընտան միրէթթէպ սլաճագ օլան վիլայէթէ, Համ վալիսի Հիրվանի զատէ Մէհէմմէտ բաշա հազրէթլէրի վալի թային պույրուլաճագտը։

—Մաչգա գըշլասընտա, քէօբրիւլէր վէ գալտըրըմլար գալֆալըղընա տայիր, պիր մէ-թէպի շահանէ քիւշատ օլունաճաղը, վէ ի-քի եիւզ նէֆէր շակիրտան ալընաճաղը հա-վատիսաթտան տըր։

— Իսլիմեատան կէչէրէք, Ֆիլիպէ իլէ Պուրկազ արասընտա պիր տէմիր եօլ ինշա-սը զըմընընտա, Ղյաֆիա մէճլիսինտէ միւթա-լաաթ վէ միւզաքէրաթ օլունտուղու մէսմու-աթտան տըր։

—Պօսնա թարաֆլարը միւֆէթթիշի Հէվ-տէթ էֆէնտի հազրէթլէրինին, Պրուսա, Իզմիր, վէ գօնեա սանճագլարը վիլայէթի վալիլիյինէ, վէ Խայրուլլահ էֆէնտի հազ-ըէթլէրինին տախի Թէհրան էլչիլիյինէ թայ-յին պույրուլաճագլարը, Լէվանտ Հէրալտ-տա օգունմուշ տուր՝։

—Մըսըրտա բարա իլէ օյուն տէնիլէն շէ-յին շէտիտէն եասագ օլունտուղու հավատի-սաթտան տըր։

— Հ՚ուրնալ Իզրայէլէթ նամ եէհու-տիճէ զազէթատէ եազըլտըղընա կէօրէ, խա-մուրսուզ պայրամը եագլաշմագտա օլտուղուն-տան, խախամպաշը գայիմագամը օլան Լէ-քիր էֆէնտի ճէնապլէրի թարաֆընտան, շու աթիտէքի էմր ու թէնպիհաթ իլան օլուն-մուշ տուր։

" Խամուրսուզ պայրամը եագլաշմագտա օլտուղունտան, խամուրսուզ եարմանընն վագ-թի տախի եագլաշմագտա տըր։

" Իմտի խապէր վէրիրիզ քի, քիմքի ճէօ-մաաթա սաթմագ իւզրէ, կէրէք սու իլէ, վէ կէրէք շարապ իլէ, խամուրսուզ եաբմագ նիյէթինտէ իսէ, էվվէլա Օրթաքէյէ պիղէ կէլէրէք, խամուրսուզու կէրէք եաբմանընն ու-սուլինի, կէրէք շէքլինի, վէ կէրէք ճգաչա սաթըլաճաղընը, վէ պունլարտան տահա զի-յատէ միւհիմմ օլան գաշէրլիյինի, վէ էտա իտէճէյի վէրկինին քէմիյէթինի պիղտէն էօյրէնմէլի տիր։

" Պիղիմ պու թէնպիհաթըմըզա մուղայիր հարեքէթէ ճէսարէթ իտէն օլուր իսէ, հէմ զարար չէքէճէք տիր, վէ հէմտէ եարտըղը խամրրսըզ սաթտրըրմայաճագ տըր։ Պունուն կիպիտ խախամ էֆէնտիլէրին, էհալի իշին խամուրսուզ բիշիրիլէճէք օլան ֆուրունլար-տա կիտիպ տուրմալարը, վէ եախօտ պիր նէ-վի վէրկի իսթէմէլէրի, մէմնուաթտէն օլտու-ռունտան, պիղտէն բուխսաթ թէզքէրէսի ալ-մատրգճա, հիչ պիր խախամին, օլ խուսուս-տա քիմսէյէ թէխալլութ իթմէյէ սէլահիյ-եէթի օլմայաճագ տըր։

" Իմտի, պիղիմ պու էմրիմզին մուղայի-րինտէ հարէքէթ իտէնին ճէղասը թէրթիպ օլունտաճագ տըր։"

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻԷ

Լօնտրա բարլամէնթօսու կէլէճէք փետ-րուարըն իքիսինտէ քիւշատ օլունաճագ տըր, վէ սայիր միւզաքէրաթը միւսամմէմ պուլու-նան մէսէլէ սըրասընտա, վէլիի ահտ օլան բրէնս տր Ղալ հազրէթլէրինին, մէսարիֆա-թը մախսուսէսի իչին, սէնէվի ճանիպի տէվ-լէթտէն վէրիլմէքտէ օլան 50 պին լիրանըն 100 պին օլմասը տախի թէքլիֆ օլունաճաղը հավատիսաթտան տըր, չիւնքի բրէնսի միւ-շարիլէյհ հազրէթլէրի, վալիտէլէրինէ վէ-քեալեթ իթմէքտէ օլտուգլարընտան, թապի-աթիյլէ մէսարիֆաթլարը տախի արթմըշ, վէ պինաէն ալէյհ գրալիչա հազրէթլէրինին մէսարիֆաթը էքսիլմիշ տիր, հալ պու քի, շիմտի սէնին մէսարիֆաթըն էքսիլմիշ տիր, պիր մըգտար շէյ քէնտի թախսիսաթընըզ-տան, վէլիի ահտընըզ հազրէթլէրինէ իհտա իտէրմիսինիզ տէյի սիւալ օլունմագ բէք չէր-քին պիր շէյ օլտուղունտան, թապիաթիյլէ, Ինկիլիզ միլլէթինին սէնէվի էլլի պին լիրա տահա զիյատէ վէրկի վիրմէսի իգթիզա ի-տէճէք տիր։

—Ղազէթալարտա օգունտուղունա կէօրէ, Նոյեմբեր 11 թարիխիյլէ, Ամերիգանըն գօն-ֆէտերէ հիւքիւմէթի թարաֆընտան, Փա-րիստէ պուլունան տիւվէլի էճենէպիյէ բօլի-թիգա մէմուրլարը, Լվրօպանըն սայիր տէվ-լէթլէրինէ թագտիմ իթտիքլէրի միսիլու, Ֆրանսա խարիճիյէ վէքիլի ճէնապլէրինէ տա-խի, պիր գրթա պէյաննամէ թագտիմ իթ-միշլէր տիր։

Մէղքիւր պէյաննէմտէն մագսէտ, ֆէ-տերէլէր ալէյհինտէ թէշէբքիտէն, վէ այ-ըճա հիւքիւմէթ թանըլմալարընա միւսաա-տէ օլունտուղու թագտիրտէ, սայիր գարարը լազըմ կէլէն մէսէլէլէր զըմընտա, Ֆէմնուէնէն միւզաքէրաթա կիրիշմէքլիյի գապուլ իտէ-ճէքլէրի արղու վէ նիյէթտէն իպարէթ պու-լունտուղու անլաշըլմագտա տըր։

Մ՚ենգօլուն թէքքարէն բէյիս ինթիխապ օլունմասը, ֆէտերէլէր թարաֆընտա պու-լունան էհալինին ումումէն, միւշարիլէյհ հազ-ըէթլէրինէ հէմ էֆքեար պուլունմալարընա, վէ պինաէն ալէյհ մուհարէպէնին տէվամ իթմէսինէ պիր տէլիլի գավի տիմէք օլտուղունտան, գօնֆէտերէլէրի մէյեուսիյէթ ալմըշ տըր, վէ էքսէր Ինկիլիզ զազէթալարը իսէ, իշհարը զազապա տէվամ իթմէքտէ տիրլէր։ Հալ պու քի, հէրքէս հէր նէ սէօյլէր իսէ սէօյլէսին, պու կիւնքի կիւն ֆէտերէլէր, ասլա խարիճտէն պիր իսթիգրազա միւհթաճ օլ-մատրգլարը հալտէ, գավզայը շու գատար ի-լէրու կէօթիւրմիշլէր, վէ հալեա Ինկիլթէր-բանըն իհթիրազընը մուճիպ օլմագտա տըր-լար, եօխսա Ինկիլթէրբանըն շիմտիյէ գա-տար, գօնֆէտերէլէրի ըէսմէն այրըճա պիր տէվլէթ թանըյաճաղը, իհթիմալի գավիտէն իսի։

—Փարիստէ սօգագլարը գօլայլըգլա վէ չա-փուգ սիւբիւրմէք իչին, էհլի հիւնէրին պի-րիսի պիր նէվի մաքինա իճատ իթմիշ օլտու-ղունտան, Ժուրնալ տը Պօնսթանթինօբլ, մէղքիւր մաքինանըն Իսթանպօլ սօգագլարը իշին իսթիմալինի միւնասիպ կէօրմէքտէ վէ արղու իթմէքտէ տիր, լաքին, պիղճէ մէղ-քիւր մաքինատան էվվէլ գալտըրըմլարը լա-յըգընտա եաբըլմասընա արղուքէշ օլսագ տահա զիյատէ էլչէմ տիր։

— Իտմա մէսէլէսինտէ, Ֆրանսա տէվլէ-թի թարաֆընտան, Ռաբա ճէնապլէրինին մէմուունիյէթի հագգընտա, պաղը մէրթէպէ թէահիւտլէր վուգուա կէլտիկի հալտէ, Իս-բանեա տէվլէթինին տախի, Իթալեա գըրա-լիյէթինի թաստիգ իտէճէկի հավատիսաթ-տէնտիր։

—Իթալեա իլէ Ֆրանսա պէյնինտէ սեպ-տեմբեր 15 տէ իմզալանան մուգավէլէնամէ, Իթալեա բարլամէնթօսունտա պիհթեղէքքիւր գապուլ վէ թաստիգ օլունտուղու. ագրպին-տէ, Ռաբա հազրէթլէրի թարաֆընտան, գարտինալ Ընթօնելլի ճէնապլէրի, պիր գը-թա թահրիրաթ իլէ, օլ պապտէ քէնտի էֆ-քեարընը Փարիսէ պիլտիրէճէքտիր տէնիլմէ-տէ տիր։

— Ամանեա հիւքիւմէթլէրինտէն, Հա-նովրա գրալիյէթինտէ, պիր ճիւնհայա մէպ-նի մահպէստէ պուլունտուղու հալտէ գա-շըպտա սօնրատան էլէ կէչիրիլէնին, թէքքարէն մահպէսէ իլգա օլունմասընա գանաաթ օլուն-մայուպ, իլգա օթուզ ատէտ տախի գըրպաճ վուրուլմագ ատէթտէն իքէն, շու ուսուլ մուղ-այիրի մէտէնիյյէթ տիր տէնիլէրէք, պու տէֆա լազվ օլունմուշ տուր։

— Հէր տէվլէթին քէնտույէ մախսուս պիր էօչիսիս պուլունտուղու հալտէ, պաղը ճիհէթլէրլէ Ֆրանսանըն դէրբ նամ էօչիս-սիս հէփսինէ միւրաճճահ սայրլմագտէ օլտու-ղունտան, պու քերբէ Ինկիլթէրրա տէվ-լէթի թարաֆընտան տախի գապուլ օ-լունմուշ տուր։ Ալ՚է շու ուսուլի զաթան Պէլճիգա, Ֆիլէմէնք, վէ Իթալեա տէվլէթ-լէրի տախի գապուլ իթմիշլէր տիր։

—Ռուսիա իմբէրաթօրու հազրէթլէրի մախ-տում վէ վէլիի ահտլարը Կրան տիւք Նի-գօլա ճէնապլէրինին, Տանիմարգա գրալը հազ-ըէթլէրի քէրիմէսի բրէնսէս Տակմար իլէ նը-շանլանտըղը մալիում տուր։ Պու տէֆա իմ-բէրաթօրու միւշարիլէյհ հազրէթլէրի, Գօ-բէնհակա կիտերէք, Ռուս քիլիսէսի թալի-մաթը ռուհանիյէսինի էօյրէթմէք, վէ Ռուս ուսուլինճէ եէնիտէն վաֆթիլ իթմէք իւզ-րէ, Ալ՚էյսպատէն արքեպիսկոպոսունու թայ-եին իթմիշ տիր։

Մէղհէպ էն պայաղը ատէմէրին էլլէրին-տէ պիր ալէթ վէ պիր բօլիթիգա օլտուղու կիպի, գրալլար վէ իմբէրաթօրլար իչին տա-խի, տիւզճէ պիր բօլիթիգա օլմուշ տուր, եօխսա, Ալլահ պիլիր վէ ինսանտա շէհատէթ իտէր քի, բրէնսէս Տակմար տէյիլ քէնտի Ռուսթէսթան քիլիսէսինի թէրբ իթմէք իչին, իլգա ալաճաղը գօճասընըն խաթրը իչին, պիր եէնի մէղհէպ թահթընա տահա կիրէճէք տիր։

—Պիր գաշ տէֆա զէքքրինի կէչաիկիմ, եանի Ռուսարանա գարշը պիր քիթապ չը-գարան Մ. Ռընէսթ Ռընան, զէվճէսիյլէ պէրապէր Մըսրրա վասրլ օլմուշ, վէ օրա-տան տախի Սուտան թարաֆլարընա կիտիպ սէյեահաթ իտէճէքմիշ։

Պու տէֆա Խբանեատա Պարսրըն նամ մէմլէքէթտէ, Մէրսէտ նամ քիլիսէտէ, մէր-գումուն քիթապը եիւգսինտէն զուհուրա կէ-լէն կիւնահրն աֆվը նիյէթիյլէ, իւշ կիւն հանգիսաւոր սուրկեթտէ քէֆարէթ տուալա-րը օգունմուշ տուր։

Պու եօլտա շէյլէր իչին շիմտիքի վագրթ-տա տուայա չըգըշմագ, ատէթա հէրքէսին իսթիհզասընը տավէթ իթմէք տիր զանն ի-տէրիզ։

—Պիր Ֆրանսըզ զազէթասընտա օգուն-տուղունա նազարէն, Մ. Ռուտէ իսմինտէ էհլի հիւնէրին պիրիսի, Ֆրանսատա պիր նէ-վի մաքինա իճատ իթմիշ տիր, վէ մէղքիւր մաքինայը պիր ատէմ գունլանտըղը հալտէ, աթա վէ վաբօրա հաճէթ գալմագսըզըն, գօ-լայլըգլա թարլարը ալթ իւսթ իթմէքտէ ի-միշ։

Հայրֆ քի, պիղիմ չիֆթճիլէրիմիզին էք-սէրիսի ճէհալէթ վէ թէնպէլլիք ույդուսունտա եաթարգլարը հալտէ, պիր մըգտարը տախի, էնվայի սէպէպլէր իլէ, պիլտիքլէրի ուսուլ իլէ տախի միգտարի քիֆայէ չալըշըպ վէ մահսուլ հուսուլէկեթիրմէք իգպալինէ նայիլ օլմամագտա տըրլար։

—Պու տէֆա Ամերիգատա, աճայիպ սու-բէթտէ պիր բուհանի պսակ վուգու պուլմուշ տուր, շէյլէքի, նիքեահ օլաճագ գըզ վէ տէլիգանլը ասկեր օլտուգլարընտան, կէրէք էթպաալարը վէ կէրէք քէնտիլէրի աթ իւզ-րինտէ օլուպ, վէ զայէթլէ միզայեէն սուրէթ-տէ կիյինմիշ օլտուգլարը հալտէ, պսակ իտէ-ճէք բաբասընն գարուսու էօնիւնէ կիթմիշլէր, վէ էօյլէճէ աթ իւզէրինտէ, վէ բէք չօգ սէ-յիրճի պուլունտուղու թագտիրտէ, պսակլարը իճրա օլունմուշ տուր։

—Իրուսիանընն, Ամերիանընն, վէ Ամա-եանընն սայիր տէվլէթլէրինին պիրլէշէրէք, Տա-նիմարգատան Հ՚էզվիգ Հօլշթայն տուգա-լըգլարընը ալընգլարը մալիում տուր, հալ պու-քի շիմտի պէյնլէրինտէ թագսիմ իտէմէտիք-լէրի շէօյլէ տուրսուն, մէղքիւր տուգալըգ-լարա հաքիմ օլմագ իչին բէշինտէ կէզմէքտէ օլան իւշ քիշինին տախի, հիչ պիրիսինէ հա-լեա գարար վէրէմմէք քտէ տիրլէր։

ԻԼԼԻՆԻԹ

Վէօշէ սարաֆը էսնաֆընա, էսնաֆը մէս-քիւր ինթիխապը վէ Ամէքամը ատլիյլէ գա-րարը իւզրէ,ռիայէթլիւ Սուքիյաս աղա Լրմէ-նիյան, պունտան ագտէմ քէթխուտա նասպ ու թային օլունմուշ օլուպ, վէ պու տէֆա տա-խի պա իրատէի սէնիյէէ Ամիճարէթ Նէզարէթի ճէլիլէսի թարաֆընտան, էսնաֆը մէղքիւրէ ինոան պույրուլան պիր գրթա նիզամնամէ ահքեամընճա, միւմայիէյհ քէթխիւտանընն իլմի խապէրի իլէ, Նէզարէթի միւշարիէյ-հա թարաֆընտան կէրէք թէպաահ տէվլէթի Ալիյէ, վէ կէրէք զայրի թէպաատէն, քէօշէ սարաֆլըղը ալող ու իթասը իլէ մէշղուլ պու-լունան հէր շախս, պիրէր գրթա բուխսաթ-նամէ ալմայա պօրճլու պուլունտուղի իչին, էսնաֆը մէղքիւրէնին Ալ՚արագճը խանընտա 6 նիւմէրօլու լօնճա օտասընա պույուրմալէրի խասսէթէն իլան օլունուր։

Իսթանպօլ 1864 դեկ՝ 5։

Վէօշէ սարաֆը էսնաֆը լօնճա օտասը։

—Նէնի գաբուտա ունճու Լրթինին էվի պէշ օտալը, մախզէն, սաունճ, գոյու, վէ գար-շուսինտէ պիրտէ արասը օլարագ սաթլըգ օլ-մաղին, իսթէբլի օլան Սիրքէճի իսկէլէսին-տէ տէր Խարնաբասեան տէմիրճի Լրթին ա-ղա իլէ գօնուշապիլիր։

— Լրմէնիճէ վէ Ֆրանսըղճա լիսանլար իչին, պիր եաղըճը արզու իտէնլէրին, թապ-խանէմիզէ խապէր վիրմէլէրի պէյան օլունուր։

1864 Հ՚ումա իրթեսի Դեկտեմբիր 5։

ՄԷՍՔԻՒՔԵԱԹ

Միւմթազէ	64 20
Օն սէնէլիք	44 10
Գօնսօլիտ	54
" Ազիզիյէ	52 30
Սէհիմ թագսիթլի	80
" թագսիթսիզ	75

ԷՄԹԱԱՑԸ ՏԱԽԻԼԻՑԻ

Օսմանը լիրասը 100 ղուրուշ հիսապը իլէ, իթիմատէ շայան սուրէթտէ Իսթանպօլ սաթըշլարը։

		ղրշ	փր	ղրշ	փր
Մահմուզիյէ	օգգասը	155			
Ամիսն բրիմա,	"	210			
Մաղը սիյահ,	"	18			
" " սպլագ	"	15		15	20
Եարաղը Անաթօլու քիրլի	"	8		8	20
" " Ելդանմըշ	"	17			
Ճէհրի բրիմա	"	11			
Քիթրէ բրիմ եարրագ	"	21		22	
Բամպուգ պիրինճի կէյվէ }		17	20	18	
" խարբուրթ }		16	20		
" Աճէմ Բուսիյա }					
Թիֆթիք վան	"	20		22	
" Էնգարէ բրիմա	"	36			
Անիսոն Անատօլու	"	2	30		
" Բում իլի	"	3	30		
" Սագըզ	"	7	30		
Պալ մումու	"	26	20		
Սալէպ	"	17	20		
Մահլեպ	"	8			
Քէչի տէրիսի թիլլէս				11	
Գոյուն տէրիսի բրիմա, շիմտի սա-		6	30		
" " իքինճի թրշ եօգ		5			20
Պիրինճի գօզա, գուրու,	օգգասը	105		110	
Իքինճի	"	90		95	
Ֆիլաֆիւբ պիրինճի	"				
Ցէմիրտաշ,	"				
Կիւրճի իբէյի Օլքա	"				
" " Քարապաղ	"				
" " Նոախի	"				
Թաղան	"	23		26	20
Պուղտայ, տուրբա, բուռմէլի քիլէսի		18	20	20	
Գըզըլճա Թունա	"	20		19	
" Բուռմէլի	"	18		22	
Իսմայիլ	"	21		22	20
Արփա Իպրայիլ	"	8	20	9	
" Բուռմէլի	"				
Գօգօրօզ	"				
Եաշ գօզա	օգգասը				

ԷՄԹԱԱՑԸ ԷՃՆԷՊԻՑԻ

			ղրշ	փր	ղրշ	փր
Գահվէ 1ինճի	100	օգգասը	1150			
" 2ինճի	"	"	1100			
" 3ինճիւ	"	"	1050			
Թօզ շէքէր Ֆրանսըզ	44	օգգասը	258		260	
Գայայ	"	"	715		720	
Հէլիք պիր 0	"	"	190			
Զէլիք իքի 0	"	"	185			
Մօր պագամ	"	"	55		60	
Զաճը գըպրըզ	"	"	30		32	
Շապ Ինկիլիզ	"	"	60		62	
Կէօզ թաշը	1	օգգասը	5	20		
Զիվիտ	"	"	115		130	
Գըրմըզ շարապիսը	"	"	60		65	
" քիրէճիսը	"	"	42			
Պիպէր	"	"	6			
Նրշատը	"	"	6		10	
Թէնէքէ խաչ մարգա,		չիֆթէ սանտրգ	310		315	
Բօմ Ինկիլիզ		կալօն	11			
" Ամերիգա		"	10	20		

ԻՍԹԱՆՊՕԼՍԸ
Ց. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԹԱՊԽԱՆԷՍԻՆՏԷ